

«NOTES» I «ANYADES» EN ELS PROTOCOLS DE VILAFRANCA DEL PENEDEÈS. SEGLES XIV-XVIII

0

EMILI GIRALT I RAVENTÓS, JORDI VIDAL I PLA
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS - IES EUGENI D'ORS, VILAFRANCA DEL PENEDEÈS

Presentació

L'origen d'aquest treball s'ha d'anar a buscar en els primers anys de la postguerra. L'any 1942, Emili Giralt iniciava el seu aprenentatge d'historiador entre els documents de l'Arxiu de Protocols Notarials, que, des del gener d'aquell any, s'havia instal·lat a l'edifici del Museu de Vilafranca del Penedès, acabant un periple, iniciat el 1938, per diferents locals de Barcelona.

L'Arxiu de Protocols Notarials de Vilafranca ha estat, en paraules del mateix Emili Giralt, «*el mestre d'Història que m'ha marcat més profundament*». ¹ Aquest primer contacte amb la Història de Vilafranca es va veure reflectit en un seguit d'articles que van aparèixer a les pàgines del setmanari vilafranquí *Acción Católica* durant la dècada dels 40 i els primers anys de la dècada dels 50. Els articles, sovint signats amb el pseudònim *Juan Grau*, eren una de les poques aportacions documentals publicades sobre la història de la Vilafranca moderna des de l'aparició, al final del segle XIX, de les obres de Claudi Mas i Jorret, Pere Alegret i Agustí Coy. ²

Bona part d'aquells articles publicats al setmanari *Acción Católica* eren transcripcions comentades de les «notes» que hom pot trobar als manuals i els esborranys dels notaris vilafranquins. Les «notes» o «anyades» ³ són les anotacions de caràcter particular que els notaris feien en els seus llibres. Els notaris escrivien aquestes anotacions en els primers fulls dels seus manuals o esborranys, abans d'iniciar de manera oficial les seves escriptures i, en alguns casos, en els darrers fulls, un cop acabada i signada la seva tas-

1. Entrevista a Emili Giralt feta per R. Soler a *Diónysos*, núm. 1 (octubre 2001), p. 70.

2. Pere ALEGRET, *Vilafranca del Penedès antiga y moderna. Apuntes históricos de Vilafranca del Panadés*, Vilafranca, 1872. Agustí COY COTONAT, *Vilafranca del Penadés. Su historia y monumentos*, Barcelona, 1909. Vegeu també Claudi MAS I JORNET, *Monuments vilafranquins. La Iglésia de Sant Francesc y la capella de Sant Joan*, Vilafranca, 1896.

3. Francesc MUÑOZ PRADAS, Jordi VIDAL PLA, «Una aportació a la història agrària del Penedès: les anyades de Sant Quintí de Mediona (1598-1600)», *Miscel·lània Penedesenca* (Vilafranca del Penedès), XII (1980), p. 227-250.

ca professional. Es tracta, doncs, d'escrits que no estaven regits per les normes de l'art de la notaria, sinó que depenien completament de la voluntat que podia tenir el notari d'explicar una part de la seva realitat. En aquest sentit, darrere l'autoria de les «notes» podem observar més la persona que no pas el professional de la notaria.

L'extensió d'aquestes «notes» és variable i depèn de la minuciositat del notari a l'hora d'escriure, o bé de l'interès que els diversos temes tractats tenien per als diferents autors. Alguns notaris en tenien prou escrivint quatre ratlles, en canvi d'altres necessitaven fins a tres planes, bé que l'extensió més habitual és de mig full.

La llibertat que tenien els notaris en escriure les seves «notes» fa que aquestes no formin una sèrie coherent ni completa. No tots els notaris que redactaven «notes» ho feien de forma sistemàtica en tots els seus llibres. Hi ha notaris, com ara Simeó Argenter (1561-1620), Pere Guasch (1580-1628) i Josep Martí i Ferrer (1680-1735), que van escriure entre quinze i vint «notes». Molts altres, en canvi, només en van redactar una o dues. Si obviem algunes notícies prèvies al 1500, les «notes» que hem pogut trobar entre el 1520 i 1778 només es refereixen a 86 anys diferents.

Aquest article recull totes les «notes» –publicades o no– transcrits per Emili Giralt ara fa quasi 60 anys, així com les localitzades per Jordi Vidal a partir de l'any 1992.⁴ En resum, s'han transcrit més d'un centenar de «notes» redactades per vint-i-quatre notaris diferents que van viure i treballar a Vilafranca durant els segles XV, XVI, XVII i XVIII.

Els temes que apareixen en aquestes «notes» són molt variats. Malgrat la dispersió de la informació, aquesta la podríem classificar en cinc grans epígrafs.

Vida privada

Gairebé tots els notaris usaven les notes per explicar aspectes relacionats amb les seves famílies. En les «notes» es veuen reflectides permanentment les alteracions de la vida familiar del notari: natalicis, defuncions i casaments, canvis de domicili o malalties més o menys serioses. De for-

4. Entre 1942 i l'inici del segle XXI, l'arxiu ha estat dipositat en tres espais diferents. Malgrat els trasllats i els canvis de signatures, s'han pogut localitzar fàcilment gairebé totes les referències donades pel Dr. Giralt.

ma més esporàdica, es poden observar altres informacions que afectaven la vida pública o privada dels notaris. Aquest seria el cas de les notícies referides a l'obtenció de càrrecs municipals, però també a les persecucions i, fins i tot, la presó, que algun d'aquests notaris va patir. Les «notes» també es refereixen a les diferents circumstàncies que acompanyaven la vida dels familiars en primer grau dels notaris: els viatges a terres llunyanes (Roma, Flandes, Santiago) de l'hereu, l'ingrés d'una filla en un monestir o la primera missa oficiada per un fill, en podrien ser clars exemples. Altres aspectes de la vida privada que es poden observar a les «notes» són les estades a casa dels notaris de personatges destacats i prestigiosos, o també l'entrada de serventes o mossos al servei de la família del notari.

Vida local

Els canvis o les alteracions de la vida pública de Vilafranca ocupen un espai ampli en les «notes». Tot allò que alterava la monotonia de la vila va quedar recollit pels notaris. Cal esmentar, en primer lloc, la visita de personatges públics d'interès. Les «notes» informen àmpliament de les visites dels reis o dels seus familiars, tot descrivint els seguicis i les cerimònies que en aquestes ocasions preparava la vila. Aquest tipus d'informació no és una novetat a la Vilafranca moderna, ja que els notaris s'expressaven a les «notes» de la mateixa manera que ho feien els redactors del Llibre Verd.⁵

També s'esmenta la visita a la vila de diferents càrrecs eclesiàstics. Aquest podria ser el cas de l'estada del bisbe Copons, fill de la vila, però també d'un anònim bisbe grec que, a inici del segle XVIII, s'aturà a Vilafranca en el seu pelegrinatge fins a Sant Jaume de Galícia. Cal deixar constància que no era la primera vegada que un bisbe de ritus grec arribava a la vila. Segons el Llibre Verd, l'any 1684 ja n'havia passat un altre. En aquella ocasió, els jurats de la vila li van oferir una gran benvinguda, no sense dubtar inicialment de l'autenticitat del visitant.

Particular interès, per l'amplitud de la nota, susciten les referències a la mort del duc de Medina Sidonia, ocorreguda a l'Hostal dels Monjos, l'any 1778. La «nota» del notari Josep Anton Soler narra el trasllat del cadàver

5. Jordi VALLÈS, Jordi VIDAL, Mª Carme COLL, Josep Mª BOSCH, *El llibre Verd de Vilafranca*, 2 v., Barcelona: Fundació Noguera, 1992.

de l'aristòcrata andalús fins a Vilafranca i les posteriors cerimònies fúnebres acostumades.

Els conflictes també reben una atenció, bé que molt discreta, per part dels notaris. La presència de soldats a la vila, l'aixecament del sometent, l'actuació de bandolers i la seva persecució té també el seu espai a les «notes». Els notaris, però, no van recollir cap dels grans conflictes que va patir Catalunya i Vilafranca al llarg dels segles XVII i XVIII. Ni la Guerra dels Segadors, ni la lluita entre botiflers i vigatans tenen lloc a les «notes», tot i que a nivell local van significar greus alteracions de l'ordre polític i social. Només, excepcionalment, tenim referit un enfrontament bèl·lic que va tenir lloc el 1462 entre Vilafranca i la Granada en el context de la Guerra Civil catalana. Una altra referència a un conflicte general són les composicions poètiques referides a la revolta dels Barretines (1687-1690).

Molta més atenció reberen per part dels notaris diferents aspectes de la vida religiosa local. Les «notes» fan particular esment de les cerimònies i els rituals religiosos, com ara les processons de Corpus; les que van acompanyar l'arribada del cos de Sant Fèlix, que amb el temps seria patró de la vila; les processons i les pregàries col·lectives per aconseguir la sempre esperada pluja, o bé els funerals celebrats per l'ànima del rei o de diversos membres de la família reial. En moltes d'aquestes «notes» queda de manifest que el prestigi de la vila estava directament relacionat amb l'esplendor i la solemnitat d'aquestes cerimònies, que sempre intentaven millorar les d'altres viles o ciutats de Catalunya.

Les «notes» són també testimonis de la construcció d'edificis religiosos dins de la vila, o bé d'innovacions en els edificis existents: confecció de retaules, instal·lació de crucifixos, benedicció de campanes, etcètera.

Les «notes» refereixen molts altres aspectes de la vida local que difícilment es poden agrupar sota un sol epígraf i que relacionem tot seguit: diferents notícies de la fugida dels vilatans davant l'imminent arribada de la pesta, la desaparició de la comunitat de monges que habitava el convent de Santa Clara, l'empedrat d'alguns carrers a inici del segle XVIII o la publicació, el 1697, de les paus amb França als carrers de la vila.

Referències sobre el clima i l'agricultura

Una de les constants dels notaris en la redacció de les «notes» era la seva preocupació pel clima. Els notaris van donar notícies de pluges, seques, tempestes amb trons i llamps, gelades i nevades. Alhora feien esment

dels desastres produïts per algunes circumstàncies climàtiques. Aquest seria el cas de la descripció de les inundacions ocorregudes el 1594 i el 1617, del terratrèmol de l'any 1538 i dels llamps que, en diferents anys, van malmetre la part superior del campanar. Les notes són testimoni, fins i tot, del pas d'un cometa que, l'any 1618, va deixar bocabadats els vilafranquins, que immediatament, però, li van trobar el significat religiós pertinent.

Els notaris vilafranquins, molts d'ells propietaris de terres, també recullen en les seves «notes» les alteracions que la meteorologia provoca en l'agricultura. També hi tenen el seu lloc les oscil·lacions dels preus dels cereals, del vi i d'altres productes, així com el neguit per l'escassetat i la consegüent carestia d'un producte bàsic.

Notícies exteriors a la vila

El grau d'informació dels notaris sobre esdeveniments ocorreguts lluny de Vilafranca queda també palès en aquests documents. Una part de les «notes» –en general, les més modernes– donen notícies generals d'un abast territorial ampli sobre temes que podien afectar la vida oficial de la monarquia. Aquest seria, en primer lloc, la notícia de la reforma gregoriana del calendari del 1582 o l'expulsió dels moriscos del 1609. També poden ser exemples d'aquestes notícies les necrològiques anuals que afectaven des del Papa o l'Emperador fins a algun bandoler més o menys de quarta categoria que s'havia passejat impunement per la vegueria. En aquest apartat, s'han d'incloure també les notícies de nomenaments de bisbes i altres dignitats eclesiàstiques en diferents indrets de la monarquia, o informacions sobre guerres que van tenir lloc en terres tan llunyanes de Vilafranca com Bohèmia o Itàlia.

La vida professional dels notaris

Esporàdicament, les «notes» també són testimonis de diversos aspectes de l'actuació professional dels notaris. S'hi poden trobar instruccions i comentaris sobre la confecció de manuals i esborranys, així com les disculpes públiques del notari per no haver pogut fer la seva feina tal i com s'havia de fer. Aquestes deficiències de la seva tasca professional són causades habitualment per malalties o bé per l'excés de treball. Alguns notaris –pocs– també van esmentar l'arribada i l'acomiadament dels escriptors

que aprenien l'art notarial amb ells, algun altre notari va fer relació dels guanys de la notaria i Gaspar Bartomeu, el 1520, deixava constància de la recepta de la «*pólvara per fer tinta*», un dels elements essencials de la professió. En tot cas, són sempre notícies molt disperses i que ocupen una petita part de les «notes».

Conclusió

A banda del seu caràcter anecdòtic i de l'aportació d'informació dispersa sobre la Vilafranca moderna, les «notes» ens permeten observar la forma de pensar d'un determinat grup socioprofessional cabdal en la vida diària de qualsevol ciutat i vila de la Catalunya dels segles XVI-XVII: els notaris.

Els notaris vilafranquins eren quelcom més que una elit il·lustrada.⁶ Formaven sòlides nissagues, sovint emparentades amb els «*burgesos honrats de Vilafranca*», màxim graó social de la vila. Alhora, posseïen interessos en la propietat territorial, en l'arrendament de la terra, així com dels impostos i dels serveis municipals (la carnisseria, la fleca...).

Els notaris eren un grup humà molt important en la vida política municipal.⁷ Juntament amb drapers, mercaders i apotecaris eren membres de la «*mà segona*», si bé alguns que havien aconseguit la dignitat de «*burgès*» pertanyien a la «*mà major*». Podien ser insaculats com a consellers, com a jurats i, fins i tot, com a batlles, i un d'ells era elegit triennalment com a escrivà o notari del Consell municipal. També podien ser nomenats per ocupar qualsevol càrrec de l'administració municipal (mostassaf, clavari, hospitaler...). Els notaris, d'altra banda, realitzaven les seves tasques com a escrivents de diferents institucions: la cort del batlle, la cort del veguer, el batlle general a Vilafranca o el diputat local. Alhora, alguns notaris regentaven les escriptories de diferents corts senyoriales dins la vegueria de Vilafranca. Per tant, el seu grau d'influència ultrapassava de molt el de la seva tasca professional.

6. Belén MORENO, «La burguesía local de las letras y los negocios a través de los inventarios post-mortem. El Penedès del siglo XVIII», a J. TORRAS, B. YUN (dir.), *Consumo, condiciones de vida y comercialización*, Valladolid, 1999, p. 71-88.

7. Jordi VIDAL PLA, «Modificacions del regiment municipal a l'època Moderna. El cas de Vilafranca del Penedès (s.XV-XVII)», *Pedralbes* (Barcelona), 13 - I (1993), p. 429-436.

Aquestes «notes» fan possible conèixer les valoracions fetes pels notaris sobre diverses actuacions polítiques, alhora que ens fan partícips de la seva resignació davant d'elements naturals i biològics que, de cap manera, l'ésser humà pot controlar. En les «notes» s'observa l'alegria davant el naixement d'un hereu, la joia davant les manifestacions públiques de fervor religiós en l'arribada d'un nou patró com Sant Fèlix o la ràbia continguda per la persecució de què el mateix notari o els seus amics són objecte per part de les autoritats.

Ens trobem, doncs, davant l'observació de la realitat immediata, però també de la llunyana, feta des dels ulls dels integrants d'un dels grups socio-professionals més influent del municipi vilafranquí.

La present edició

En la present edició, les «notes» estan ordenades cronològicament i, en cas d'haver-hi més d'una nota per any, es presenten ordenades alfabèticament pel cognom del notari. Davant de cada «nota» es fa constar la signatura amb què es pot localitzar actualment dins de l'Arxiu Històric Comarcal de Vilafranca i, en cas de la seva publicació íntegra o parcial, s'esmenta la referència corresponent al final de la transcripció de cada una de les notes o del fragment corresponent, si és el cas.

Les normes de transcripció de la present edició han estat les següents. La transcripció s'ha fet de forma rigorosa amb el desenvolupament actualitzat de totes les abreviatures. Les paraules compostes apareixen juntes o separades segons siguin a l'original. S'ha emprat [...] per introduir aquelles paraules o lletres escrites en el text original que en l'actualitat siguin de lectura dubtosa o bé il·legible. Tanmateix, s'ha usat (...) per indicar aquelles paraules o lletres no escrites al text original, i <...> per indicar lletres o paraules que l'autor ha afegit per error. Aquests signes s'han usat sempre que els errors poguessin portar a una lectura dubtosa. La puntuació i l'accentuació s'han fet seguint criteris moderns. S'han accentuat també formes verbals com «*dóne*», del verb «donar», entenent-lo com una extensió de l'accent diacrític cap a formes verbals contemplades en variants dialectals. S'ha accentuat també «à» i «àn» quan, essent del verb «haver», no porta «h». La separació de paraules s'ha fet respectant l'original. L'apòstrof s'ha usat sempre que ha estat possible, sense contradir el punt anterior. S'ha actualitzat l'ús d'apòstrof i guions per separar els pronoms febles. S'ha usat

també, en cas d'elisió d'una «h» actual, per exemple «s'i» per «s'hi». Quan no ha estat possible fer servir l'apòstrof, s'ha usat el punt volat. El punt volat s'ha emprat per fer més entenedora l'elisió de paraules quan no es podia fer servir ni l'apòstrof ni el guió. S'ha regularitzat l'ús de les i/j i les u/v. S'ha normalitzat l'ús de les majúscules. Els tractaments s'han posat en minúscula excepte «*Dolça Verge*», «*Nostre Senyor Déu*», «*Verge Maria*», «*Rey Nostre Senyor*», «*Nostre Senyor Déu*», «*Cathòlic Rey Nostre*», «*Sanct Pare*», «*Sa Sanctedat*» i algun altre tractament similar. El nom de les institucions s'ha posat en majúscula, no en canvi el dels càrrecs.

En el moment de l'edició d'aquest article, cal agrair a Josep Bosch els seus consells paleògràfics, al personal de l'Arxiu Històric Comarcal de Vilafranca del Penedès i al seu director, Josep Maria Masachs, i al personal de la Biblioteca Torras i Bages, de Vilafranca del Penedès, la seva col·laboració i els ajuts rebuts.

J. V. P.

APÈNDIX DOCUMENTAL

1382

Notari: Francesc GABIOL

Signatura: caixa 35, núm. 111

f. 1r.

Hom d'ordre sens doctrina,
clergue sens sciència,
femna sens castedat.
De fill lo payre arribat.
Hom vell ab malvestat,
pecador sens humilitat
pobles sense amistat.
Rich sens generositat,
mercader sens lealtat,
senyors de [retra] rey,
pastor no guardant les[...] [...]

1410

Notari: Francesc GABIOL

Signatura: caixa 50, núm. 131

f. 1r.

F<f>ont de dolçor qui sots fontana frescha
de vos és nat qui lo món salvarà.

Dolça Verga, abans que fósseu nada
per Jhesús Xrist éreu santificada.
A Joatxim per l'àngel nuntiada
e Santa Anna qui·l seu ventre us portà.

Dolça Verga, beneyt fo aquell die
que vós nasques, be fou jorn d'alagria.
Tuyt érem cechs, no trobàvem la via.
Ve[n]gut és Déu qui l'ans endraçarà.

Dolça Verga e de gran beneurança
[lassús] del cel vench l'àngel d'amistança.
Ab sindicat complint sens duptança.
Ave Rosa plena de gràtia.

Dolça Verga, santa sou e molt pura,
jamai no fos pus neta criatura.
No s'i troba neguna faitura,
e per ço sabiats que Déu s'i encarnà

Verga humil d'emperial natura
portats nos ab Jhesús gràtia.

Publicat a Quaderns Mensuals d'Acció (Vilafranca), v. II (gener 1930).

1412

Notari: Francesc GABIOL

Signatura: caixa 50

/f. 1r.

Christes rex venit in pace et
Deus homo factus est
patientia virtutum omnium est condimentum
sine qua omnes alie virtutes vidue reputant.

1438

Notari: Vidal BARTOMEU

Signatura: caixa 85, núm. 237

/Primer full sense numerar (r.)

Lo any 1532, avui, en lo terma de Avinyonet jo, Gaspar Barthomeu, notari,
per les morts ab tota ma casa.

1456-65

Notari: Vidal BARTOMEU

Signatura: caixa 80, núm. 274

ff. 92r.

Die iovis VII octobris anno predicto (1462) Illustrissimus dominus Johannes Rex Aragonum dominaque Johanna eius consors cum eorum potenti exercitu armigerorum francigena castellana navaraque aragonia et valentina nacionibus, ab oriente venerunt ad Villamfrancham Penitensis, ita quam a solis ortu, [interlineat: *caliquis super terram*] usque ad occassum [interlineat: *tunc regnante*] ipsorum armigerorum decursu via vacua non remansit. Cumque a castro de Granata citra intuetur, pronimia armigerorum [text ratllat *il·legible*][text interlieat: *angis gereno divinus vestre nodat*] multitudine ferreis vestibus, tamquam speculam rutillantium oriente sole, corporalis visio Nedum impediabant, verum etiam quada modo Granata remanebant [interlineat: *CCC si no CCCCC*]. pugnantis autem (h)ostibus sunt inde ab hora terciarum usque ad tenebras [interlineat: *in qua plures utroques obierunt signanter quidam strenuus capitaneus nomine seneschalis de Bigorra, post comitis francisici, rebeli captionem*] pugna iamdicta cum tenebris paululam quiescente usque ad mane, et dies sanguinis, acerbissima et valde (h)orribilis ac crudelissima fuit.

Ipsa die veneris nuncupata, iam clara luce, Villamfrancham predictam violenti intro situ capta extitit.

Traduït parcialment al català a Quaderns Mensuals d'Acció (setembre-octubre 1930).

Traduït parcialment al castellà a Acción Católica (7-X-1945).

1520

Notari: Gaspar BARTOMEU

Signatura: caixa 113, núm. 330

/Primer foli sense numerar (r.)

Recepta de pólvora per fer tinta.

Pendràs una onsa de gales, e una unsa de caparrós, e mitga onsa de alum de rocha e mitga onsa de goma aràbica y fer-vos pólvora. E quant volràs scriure pendràs aygua ab una scudella, o ab un tinter, o ab lo que volràs, y metràs fi de dita pólvora y [desnepannàs] o bé e [desnepant] que sia poràs scriure.

1524

Notari: Gaspar BARTOMEU

Signatura: caixa 116, núm. 338

/Primer full sense numerar (r.)

Divendres, que comptàvem VIII del mes de abril del any mill sincs-cent e vint-e-quatre, entre les quatre e sinc ores després dinar, parí na Eulàlia un fill en lo castell de Sant Martí. Paragna a sua molt bon parí. Nostre Senyor Déu lo vulla conservar en lo món per molts anys a son servey. Fonch batejat lo diumenga aprés, que comptaven X de dit mes. Fonch padrí lo magnífich mossèn Joahanot de Berberà e padrina la senyora Spunya. [ratllat: *il·legible*] Per a nom Pera Sebastià.

1538

Notari: Francesc TARRASA

Signatura: 446, caixa 142

/Al pergami que fa de coberta a la part final del llibre

Vuy, que comptam dotze del mes de maig any MDXXXXXII, entre les deu y les onze hores, féu un gran terratrèmol en Vilafrancha ab una gran remor [dintre] obra de [segueix: *il·legible*] avemaria.

En lo mateix any, lo dia de la Verge Maria de agost, que comptàvem XVII de agost, entre les vuyt y les nou horas ab après migjorn, féu un altra terratrèmol molt major del primer a parer de la gent.

1546

Notari: Bernat PELLISSER

Signatura: P. XVI-35-1

/Segon full sense numerar (r.)

Actiones meas que [so] domine spirando preveni et actuando pro sequere ut cuius[ti]a mea oratio ate semper incipiat et parte cepta firmatur.

/Darrer full sense numerar (v.) [Lletra de final del segle XVII]

Rompiendo azulades onas
llenas de mil estandartes,
partieron de Barcelona
dos galeras con [ratllat: *mil*] buen ayre.

1558

Notari: Montserrat ROIG

Signatura: P. XVI-36-4

ff. 6r.

Die prima mensis januarii MDLVIII.

En nom del Pare Omnipotent, sens lo qual ninguna bona obra pot ésser perfeccionada ni bona, segons lo apòstol Sanct Jaume en la sua [canònica] on diu dient que *omne bonum perfectum [...] est defendens a patre*. Y com estat días proppassats, permetent-ho la bondat divina se sia trobat en lo altar Maior de la sglésia Parrochial de Santa Maria de Vilafranca de Penadès en un forat, lo qual stava tencat, en una pedra, lo qual forat estava en lo dit altar, al peu de aquell, en lo qual foren trobades tres relíquies. La una de les quals és del matex Sanct Jaume apòstol, l'altre del beneventurat Sanct Llorens Mart<r>i, y l'altre del Saràphich Sanct Francesch, les rellíquies dels quals foren recònditas en lo dit altar y en dit forat quant la predita Parrochial Sglésia se consagrà. La qual fou consagrada diumenge, a vint-y-nou de agost any MCCCCLXXXIII, ab la solempnitat deguda per lo Excel·lentíssimo señor don Pere per la gràtia de Déu, patriarcha de Alexandria y arcabisbe de Tarragona y per més clarificar aquelles ésser les relíquies, per lo dit patriarcha fou feta carta pública expedita ab corde seguit ab son segell y registre, la qual carta és del tenor següent:

In Dei nomine, amen. [.....] Petrus miseratione divina patriarcha Alexandrius

[...] *ff. 6v. Tarraconensi ecclesie archipescus ad honorem et reverentiam omnipotentis Domini Nostri Jhesuchristi et eius Gloriose Virginis Marie Beatorumque laurentii martiris et beati Fransisci confessoris quorum reliquie sunt ibi condite presentem ecclesiam maiorem Beate Marie Villefranche Penitensis sub nomine et dedicatione assumptionis prefate Inmaculate Virginis Marie debite solempnitatis ordine servato sancte salutis crismate conservavimus et cruris signo benedissimus omnibus et singulis Christi fidelibus qui in iniversario dedicationis impius seu conservationis diei intererit proqualibet vire centum indulgennarum dies condentes ingnorum omnium memoriam et testimonium premisarum presentes propria manu signatis et pontificali nostrum sigillo inpendentes munitas hic apposimus et subdicto sigillo clansinus. Die dominica vigesima nona mensis augusti anno a nativitate Domini millesimo [ratllat: quingentesimo] quadrigentesimo octuagesimo quarto. Petrus Tarraconensi et patriarcha Elexendrinus. Ex mandato Rex mei domini patriarcha archiepiscopi Joannes Sitges secretarius [signatura] quibus per actis incontinenti honorem Anthonius Vendrell minor dierum anno presenti secrista Parrochialis ecclesie predictae fuerunt recondite dicte reliquie predictorum sanctorum intus secrestiam dicte parrochialis ecclesie que omnia facta fuerunt intus ecclesiam Parrochiale predictam die prima mensis januarii anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo presentem me Mont-*

serrato Roig notari in firmo et presentibus etiam Joanne Castellví blanquero et Demiano Arles textore lane dicte ville per testibus ad hec vocatis specialiter et assumptis present superius continentur.

Traduït al castellà a Acció Catòlica (29-VII-1945 i 5-VIII-1945).

1564

Notari: Pere COLLEDESANSA

Signatura: P. XVI-95-2

/Darrer full sense numerar (r.)

Dilluns, a XXVII de març any MDLXIII, lo invictíssim Rey don Felip, Senyor Nostre, arribà en Vilafrancha de Penadès a les quatre hores passat migjorn, a hont estigué tota aquella nit fins lo sendemà a les vuyt hores de matí. Lo qual venia de la ciutat de Barcelona, a hont havia closes les Corts, y anava la volta de València; anant acompanyat del príncep de Parma, compte de Mòdica, compte de Xinxon y marquès de las Nav[...], y molts altres grans senyors, als quals tots, y a nosaltres, [ratllat: *lo señor Je Déu*] Nostre Señor Déu Jesucrist done en aquest món llarga vida, y en l'altre *sua gloria ad quam nos perducatur. Amen.*

Més, dissapte, lo primer de abril any 1564, arribaren en dita Vilafrancha dos infants fills del rey de Boèmia y de sa muller, germana del susdit don Felip, Rey Nostre, los quals estigueren tot lo sendemà que era die sant de Pasqua. Als quals, per dita vila foren rebut(s) y regosijats ab balls y altres jochs, perquè tal era la voluntat de dit Señor Rey, a la volta del qual ells anaven.

A XXV de dit mes de abril tot lo poble de dita Vilafrancha, o la major part de aquell, fugí per lo moviment se era fet en diverses parts de la vila de pesta, per voluntat del Señor, y tornà en lo mes de agost y setembre propsegüents.

1564-65

Notari: Pere COLLEDESANSA

Signatura: P. XVI-95-3

/Darrer full sense numerar (v.)

A XXV de octubre MDLXIII la major part del poble de la present vila de Vilafrancha de Penadès fugí de dita vila y se'n anà per diverses parts per rahó de la pesta era en aquella, en la qual tornà en lo Nadal propsegüent.

Publicat a Acció Catòlica (21-X-1945).

1567

Notari: Pere COLLEDANSÀ

Signatura: XVI- 96-1

/Darrer full, sense numerar (v.) [L'estat del document és dolentíssim]

Vuy dissapte, que comptam XX del mes de desembre any MD sexanta-set, entre les tres y quatre hores de matí, en la qual hore plovia y tronava, vingué un llamp, lo qual ferí en lo curoll de la torra de la Parrochial sglésia de la present vila, prop lo Àngell, baixant per dit curoll avall, fahent caure moltes rajoles de aquell; y allí se'n entrà per un clos de caixa, per la qual passa un fil de ferro qui puja del rellotje a la massa qui toca los quarts, lo qual fil de ferro y caixa trencà a menut. Y de allí baixà al trast hont són les campanes, y allí [...] la caixa predita que allí és de fusta, fent sortir los trossos per allí del que restaren, qui [...] se'n baixà a la cambra dels Torradons, y allí féu càurer o enderrocà lo dit [...] dita cambra, entrant a mà dreta se'n entrà dit llamp en la paret del obre a mà squerra, fahent dos forats; la qual paret té de gruxa setze palms o més. Per lo qual traspassament de llamp la dita paret no ha fet moviment ningun, de hont se ve a presumir que dit llamp és passat per les juntures de les pedres de dita paret; y no mostrant-se al entrar que dit llamp féu en dita paret sinó un forat, y al exir dos. És molt de maravellar y llohar lo Senyor qui-ns vulla tenir de la sua mà per a fer son servey. [...]

[nova nota coincidint amb la manca de paper]

aurà set a instància de mossèn Joan Colldesaça, ardiacha [...] procurador seu, Pere Colldesaça, burgès, cosí germà [...] esta vila de Vilafranca per mossèn Ferrer de [...] o per millor dir, dit Pere Colldesaça, burgès [...] sentència y provisions reals donades en [...] de dita vila de la part altra, y que yo no sé [...] rebuts en dita vila, fui deixat a manlleuta [...] dits vuy dies primers vinents me (ha) posats en las [...] dit mes de noembre y estiguí en dits càrcers [...] jurat, a hont stiguí fins la vigília de [...] present vila, ab ressidèntia per a XV de janer [...] algunes vies arreglat e per quant dit [...] molestava assí fou die al magnífich missèr Poll- [...] de ma sua que [...] yo les he vist [...] y no tenia [...] presó y castigat [...] a la presó en la [...] que són 17 dies. Y Pere Soler [...] Y dit Colldesaça, burgès, sens [...] contra [...] concebuda [...] sie no torna a mos dessendents; e a més, lo present scrit ne fahse [...] Vilanova de Cubelles [...] per lo sdevenidor no oblidar-me de la [...] que mossèn Vicens Colldesaça [...] de Sant Miquel de [...] fill de dit per dia ha havia a dit Pere Colldesaça [...] quals ne he jo vista una, ab la qual dejà que ab tota manera fets que jo tornàs a la presó y fos castigat sobre dit negoci. Esper que [ratllat: *majorment*] la malísia, mal ànimo, pura enveja, y poca vergonya y codísia de dit [ratllat: *il·legible*] Joan Colldesaça, ardiacha, Vicens Colldesaça y Pere Colldesaça, germans meus sia més notòria y clarament vista per dits mos descendents. Trobaren [...] requesta que los jurats de la present vila me presentaren, dient-me en aquella que jo [...] contra la vila, per quant elodia los actes en favor de dit ardiacha

i ab perjudici de la vila. De la qual presentació de requesta ne llevà acte lo discret mossèn Symeon Argenter, notari real de la present vila a [espai blanc] del mes de [espai en blanc] any [espai en blanc], per a fer ensaculatió de ensacular-me en las bosses qui estan insaculats los qui-s trauen per als officis de dita vila.

1568

Notari: Pere COLLDESANSA

Signatura: P. XVI- 96-2

/Darrer foli sense numerar (v.)

A XVIII del mes de agost MDLXVIII se feren les obsèquies y capella ardent en la Parrochial sglésia de Vilafrancha de Penadès per la ànima del sereníssim príncep don Carles, fill del Cathòlic Rey Nostre don Felip d'Àustria, beneventuradament regnant, lo qual poch havie era mort de edat de XXII anys; y era en Castella, la ànima del qual *in pace requiescat*.

Publicat a Acci3n Cat3lica (11-VIII-1946).

A XVIII del mes de noembre dit any MDLXVIII, en la dita sglésia de la present vila de Vilafrancha de Panadès, se feren la capella ardent y obsèquies per la ànima de la reyna, muller que fonch del dit Cathòlic Rey Nostre don Felip d'Àustria, la qual poch havia era morta en Castella après de haver parida una filla. E la qual reyna era germana del rey de França, vuy beneventuradament regnant, la ànima de la qual *in pace requiescat*. Amén.

Publicat a Acci3n Cat3lica (18-XI-1945).

1569

Notari: Pere COLLDESANSA

Signatura: P. XVI-96-4

/Darrer foli sense numerar (v.)

A IIII de abril any de Nostre Señor 1569, entre les nou y deu hores de migdie, arribà en la present vila de Vilafrancha de Penadès lo archeduch de Àustria, cosin germà del sereníssim Rey Nostre don Felip d'Àustria, vuy beneventuradament regnant, venint de la Cort de dit Señor Rey que és en Castella. Lo que donà de charitat al Hospital de dita vila: deset scuts en or. Partí de dita vila y anà de volta de Barcelona a les dotze hores de migdie, après de haver dinat. Anava acompanyat de molta gent. Los jurats de dita vila, a cavall y acompanyats de molta gent, lo isqueren a re< >bre fins al portal de Sant Pere, prop lo Coll de la Creu, i-l acompanyaren fins a la sortida.

Publicat a Acci3n Cat3lica (17-IV-1946).

1570

Notari: Pere COLLDESANSA

Signatura: P. XVI-96a-1

/Darrer full sense numerar (v.)

Memòria sie en sdevenidor com, en lo present any MD setanta, la càrrega del vi vermell ha valgut en la present vila de Vilafranca de Penadès sinquanta sous barcelonesos, y també quatre lliures y quatre sous per què a menut se cridava a dos sous y mig lo cortà del dit vi vermell, que per ésser la càrrega vint-y-vuyt cortans, valia la càrrega a ditas rahons; y assò, per la poca verema se cullí en lo any propassat de MDLXVIII. Y après se és vist en la mateixa vila, en lo mes de [ratllat: *setembre*] octubre de dit any MDLXX, donar y vèndrer-se la càrrega del dit bon vi vermell a nou sous, y també a deu sous; y assò per la molta verema se ha col·lida que no han bastat bótes per enbotar-lo, que molt ne ha romàs per los cubs, etcètera. Lo Señor nos vulle donar en aquesta vida abundàntia de molt bé, y aquell per molts anys possehir, mijensant los quals, après, merescam haver la glòria de Paradís *ad quam nos perducatur. Amen.*

Publicat a Acció Católica (14-X-1945).

1571

Notari: Pere COLLDESANSA

Signatura: P. XVI-96a-2

/Darrer full sense numerar (v.)

Dissabte, die de Sanct Sebastià, que comptàvem XX del mes de janer any MDLXXI, mossèn Miquel Desllor, veguer de la present vila de Vilafranca y Penadès, après de haver feta crida que tothom generalment lo seguís ab Sometent per perseguir en Joan Pons y Joan Sardà, y llur quadrilla de mala gent, que éran més de cent hòmens malfactors aquadrillats; y perseguint-los dit veguer y un official de Barcelona ab la gent del Penadès y altres. Y quan foren passat Sareal, lo dilluns [interlineat: *següent*], a posta de sol, essent ya dit veguer molt prop de dits adalats, dits mal hòmens acometeren lo dit veguer y sa gent, la qual, per no anar ab degut orde sinó los uns molt apartats dels altres, mataren més de vint-y-sinch hòmens de la companyia de dit veguer; dels quals n'i hagué onze de la present vila, que tots eren gent molt simple y abonada, de La Granada hu, del terme de Castellet dos, de [ratllat: *Serr*] dita vila de Serreal quatre, y los altres de altres parts, les ànimes dels quals lo Senyor, per sa infinida misericòrdia, vulle acullir en la Sua Santa Glòria, y a dits malfactors convertir, [ratllat: *perquè*] y a nosaltres la sua gràtia perquè axint de aquesta miserable vida merescam haver la beatíssima eterna *ad quam not perducatur. Amen.*

Publicat a Acció Católica (20-I-1946).

Vuy die de Sanct Jordi a XXIII de abril any MDLXXI, lo gordià del monastir de Sanct[a] Francesc de la present vila, per comi<n>ssió de son provincial, ha treta a sor Marquesa Methuea, mon<i>ja y abadessa del monastir de Sancta Clara de la dita present vila, y aquella, ab alguna companyia de gent, se'n ha amenada a la volta de Barcelona per posar-la en lo monastir de Hierusalem de dita ciutat de Barcelona. Y assò, per lo que dit monastir de Hierusalem ha obtenguda gràcia de unir aquest nostre monestir de Santa Clara ab aquell; axí que dit monestir de Santa Clara és romàs sol per no haver-hi sinó tres monjas, ço és, dita abadessa y dues scolanes, com poch dies havia se'n era exida una monja velnegrada per no voler estar y viure ab observansa. Y les dues scolanes no entren, segons se diu, ab dit monestir de Hierusalem. He feta esta nota perquè veyen los qui vindran que los presents (temps) no són stats per conservar un monastir de monjas tan solempne com nostres passats, de passat tres-cents anys ensà, havien loablement edificat, dotat de rendes y confermat.

Aprés s'és dit per los qui acompanyaren dita abadessa que les monjas del dit monestir de Hierusalem reberen aquella ab gran solempnitat, y que aquella àn agradauda ab antiguitat, com si hagués XXVIII anys que stigués en dit monestir de Hierusalem, com ya ne hagués tants que era monja.

Publicat a Acció Católica (20-I-1946).

Memòria sie com, per sterilitat de aygües, lo present any la Sglésia ha fetes moltes professons y pregàries, y finalment, essent a III de maig del corrent any MDLXXI, die de Santa Creu, y no haver plogut y estar los splets quasi perduts, baixaren lo dit die un ymatge de Nostra Senyora que està sobre lo Portal de les Nòvies de la sglésia Parrochial, y aquella baxada, posaren sobre lo altar Major. Y lo sendemà, que era divendres, feren professó per los lochs acostumats de la present vila, aportant, lo prevere qui anava ab dita professó per haver de dir la missa, la dita ymatge; y essent a la sglésia se digué missa cantada, dexant la dita ymage sobre dit altar; y lo mateix die, après dinar, ploqué un poch. Aprés, lo dissapte [ratllat: *en la nit*] següent, que fonch lo sendemà, en la nit, ploqué molt, y tant, que los valls, no havent-hi gota de aygua, se ompliren aquella nit, y los splets, que ya eren casi sechs y perduts, se remediaren molt ab la gràtia del Señor.

Aprés, la segona festa de Siquagèsima, que comptàvem IIII de juny de dit any 1571, tornaren ab professó la dita ymage de Nostra Señora sobre de dit portal, en lo lloch hont abans stava.

Publicat a Acció Católica (19-V-1946).

Dimecres, a XXII de agost MDLXXI, entre les dues y [ratllat: *il·legible*] tres hores passat migdia, havent-hi gran temporal de trons y llamps, féu un gran y

spa(n)tós tro, y junctament rellampagà un llamp terriblement, lo qual llamp ferí en les rajoles del curoll de la torra de la sglésia Parrochial de la present vila, molt prop del Àngel.

Publicat a Acci3n Cat3lica (15-IX-1946).

1573

Notari: Pere COLLEDESANSA

Signatura: p. XVI-96-6

/Darrer full sense numerar (v.)

Nota com a X de abril MDLXXIII, en la ciutat de Barcelona, sententiaren trenta-y-vuyt hòmens bandolers. Ço és, que los deset scorteraren, dels quals ne atana-llaren set avans lligats ab un pal sobre un carrató, y los restants vint-y-hu penjaren ab unes llargues forques que havien fetes un puntal davant altre. Y tots los demunt dits foren axarollats per lladres, y ultra los demunt dits XXXVIII bandolers, ne posaren sinch en galera, après de haver feta la sisa dels assotats ab los demunt dits, per ser estats tots de una companyia. E tots los demunt dit bandolers són de aquells setanta o vuytanta bandolers prengueren a [espai en blanc] del mes de [espai en blanc] [ratllat: *setembre*] proppassat, prop la vila de Ygualada, en la qual presa ne mataren vint-y-tres dels més facinerosos y caps de quadrilles. Y així, llurs caps foren aportats a Barcelona y llurs cossos penjats en dita vila de Ygualada o prop de aquella. Y així, ab los demunt dits bandolers, àn acabat tots aquells qui foren y feren la desgràcia tant notable en la gent del veguer de la present vila allí prop [ratllat: *Sarreal*] la vila de Solivella. Lo General de Cathalunya ha ben remunerat a tots aquells que són estats a la presa dels demunt dits bandolers. Y així, ab la ajuda de Déu, los [ratllat: *post*] pobles, los quals estaven desasosegats per rahó de tanta mala gent, se quietaran y entendran ab tot bé.

1582

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-124-2

/f. 153v.

Ihesus

Dios puso en hombre su nombre
y en la Cruz puso hombre y Dios,
que para salvar el uno
fueron menester los dos.

Dios, sin hombre, no muriera
ni hombre sin Dios se salvara.
Que si Dios sin hombre fuera
el hombre no le matara
ni por hombre padesciera.

Mas fueron tan de consuno
Dios y hombre
y hombre y Dios,
y Adán fe tan inoportuno
que para salvar el uno
fueron menester los dos.

Beata Maria Virgo et Rosario.

1587

Notari: Simeó ARGENTER

Signatura: P. XVI-79-2

/Primer full sense numerar (v.)

Ha XXVIII de març del present any MDLXXXVII, vespre de Pasqua de Resurrecció, a la mitga nit, [ratllat: *il·legible*] tronà alguns trons y nevà. Y lo dia de Pasqua de matí, tot lo territori y les montanyes al derredor, tant com se podia vèurer, era tot neu. Y la segona festa de Pasqua féu fret y, [ratllat: *apr*] après mitgdia, se posà a plourer, y plugué molt, y les neus de les montanyes se fongueren.

Los blats eren ja rahanablement [...] fets, les faves totes florides, y avian-i moltíssimes de sembrades. Los amatllés estàvan tots carregats de amallons, y tots los altres fruités florits.

Per gràtia de Nostre Senyor en dit any [ratllat: *il·legible*] se cullí molt bona anyada de forments, ordi, sivades, faves y de tots grans y prou fruites. Lahors a Déu y a la Gloriosa Mare [interlineat: *Sua*], Maria Sanctíssima.

Y a sinch de juny [ratllat: *nev*] féu molt fret, en tal manera que (el) Monseny se cobrí de neu. Y molts dèian que havían vist gelada dit dia de 5 de juny. Y en dit any y [ratllat: *il·legible*] agué moltíssim pugó en les faves, y n'i agué prou y altres [ratllat: *legums*] legums y prou veremes.

Laus omnipotenti Deo et eius Gloriosissime Virgini Marie matri sue. Amen.

1589

Notari: Pau XAMMAR

Signatura: p. XVI-45-1

/Primer full sense numerar (r.)

Aquest any hi agué pesta en Barcelona y en alguns llocs de Catalunya.

1590

Notari: Simeó ARGENTER

Signatura: P. XVI-80-2

/Primer full sense numerar (v.)

Retaula

Essent [ratllat: *jurats*] los magnífichs mossèn Simeon Argenter, mossèn Francesch Pons, mossèn Joan Bellveí, y mossèn Raphael Mas, lo any present MD noranta, jurats de la present vila de Vilafranca de Panadès, per deslberatió de Consell se donà ha fer lo retaula de la sglésia Parrochial de dita vila après de molts colloquis y parlaments tinguts per dits magnífichs jurats y alguns pròmens elegits per entrevenir en dita fàbrica ensemps ab dits senyors jurats.

Lo qual emprengueren ha fer, ço és, lo pla y tot lo que tocava ha fusters Joan Sbert, Francesch Calabuix y Pere Oliver, fusters, y per les mans tant solament se prometé donar sis-centes sexanta (lliures), y los personatges de bulto y tot lo que toca [ratllat: *il·legible*] ha imaginària prengué de fer Agostí Pujol, imaginayre; y per les mans tant solament se li prometé donar vuit-centes y cinquanta liures. Y lo banchal y peu de [ratllat: *altar*] dit retaula, lo qual tot és de pedra fort y de la nostra padrera, emprevingué de fer Guillem del Salt, al qual per les mans y lo arrencar de dita pedra fort y carretagar aquella se li prometé cent-y-vuytanta liures. Y de tot lo predit n'i ha capitulacions en poder de mossèn Pere Guasch, notari de dita vila, y són de veurer. Lo qual prometeren donar acabat dins tres anys primer vinents. Ha honor y glòria de Nostre Senyor Déu y de la Gloriossa Mare Sua. Lo qual Nostre Señor nos deix veurer ac<c>abat. Amén.

1591

Notari: Antoni BALLE

Signatura: P. XVI-216-1

/Primer full sense numerar (r.)

Adsit principio Sancta Maria [mes] Virgo Mater [...] doce me scribere [...] cui coeptum das finem da trina potestas. Et inter choros angelorum spiritum me stare permittas.

1592

Notari: Simeó ARGENTER

Signatura: P. XVI-86-2

/Primer full sense numerar (v.) després de l'índex

Divendres, ha X de janer MDLXXXII, he comensat de estar en casa de mis nebots Argenters, la qual és en lo carrer dels Ferrers. Pach quiscun any de lloguer 10 lliures.

1593

Notari: Simeó ARGENTER

Signatura: P. XVI-86-3

/Primer full sense numerar (v.) després de l'índex

Vuy dimecres, ha 2 del mes de juny de <MDL> mil cinc-cents noranta-tres, se commensà (a) asentar-se lo rataule del altar Maior de la Parrochial sglésia de la present vila. Essent jurats los magnífichs mossèn Simeon Argenter, mossèn Jaume Quaralt, mossèn Jaume Vidal y mossèn Bartomeu Balaguer.

Retaula.

1594

Notari: Simeó ARGENTER

Signatura: P. XVI-80-3

/Primer full sense numerar (v.)

Ha 16 de setembre del present any 1594 comensà a la mitga nit tant gran tempestat de trons y llamps, ab molta ímpetut de vents contraris, que possava gran terror a tots; y may dexaren de tocar al temps totes les campanes altes. Y lo vicari, al comunidor, romanà sol tot lo temps, y sempre ploqué poch o molt. Y quan lo dia comensà de descarà l'alba, comensà a la volta de Pontons, per totes aquelles montanyes, que de assí se judicava una grandíssima brugar de vent y aygua que spantava a tothom. Y fou tant promptament arribada per sobre esta vila, y passà anant devers Barcelona. Y era tanta la aygua que queia que les taulades totes [ratllat: *sobreguen*] sobrexíran, y les cases totes se omplien de [ratllat: *aug*] aygua per [ratllat: *il·legible*] càurer-ne tanta, que si fóran [ratllat: *il·legible*] venida de dia haguera alffegat los bestiaris, [ratllat: *y*] axí llanars com altres, y les persones que eren fora, perquè les rieres, axí la de Sant March dels Mongos y de Litrà, venían tant altas que, del any 1543 fins aquest dia, no s'entén de tots los vells que sia esta tanta com ésta. De tal manera que la riera dels Mongos muntava fins a les cases dels Mongos, y d'esta part devers la vila arribava fins a casa d'En Verdú, prop la

Ferraria. Y la riera de Llitrà, sobrexí la riera a las oliveras del camí qui va a Puigdeser y prengué tota la plana del Viver fins a la font del Viver. Féu grans danys per les vinyes y goretts, que seria cosa larga, perquè a totes les parts sobrexia dita riera més de un jornal de terra, y arribà fins a les [ratllat: *il·legible*] <a les> paret<t>s del molí. Per altres parts ha fets moltíssims dany(s). Y lo molí de mossèn Ferran vingué a poch de no aportar-se'l-ne, y sinó que durà poch se'n aguera aportades les cases. Nostre Senyor nos reguart. Amén.

1597

Notari: Simeó ARGENTER

Signatura: P. XVI-88-1

/f. Primer full sense numerar (r.) després de l'índex

Navà ha 18 de febrer 1597, dia de Carnastoltas, y navà més ha 7 y 8 [ratllat *de*], ha 13 y 14 de març. Plogué molt bé ha 16 y 17 de dit mes de març, 23 (de) abril, 5, 6 de maig y quasi tot lo mes.

1598

Notari: Simeó ARGENTER

Signatura: P. XVI-88-2

/Primer full sense numerar (r.) després de l'índex

Ha 20 de abril 1598 nevà al coll de Portell y a les montanyes sobre Pontons. Les vinyes estaven brotades, y molts ordis spigats, y les faves florides y ab algunes tavelles. Age-y [ratllat: *bona*] anyada de blats, faves, ordis y sivades, y molt poch vi.

Ha 22 de abril 1598 gelà gelada blanca.

/Paper cosit sense numerar a l'inici del volum

1598

Memòria de les obsèquies se feren en Vilafranca de Panadès per la ànima del sereníssim don Phelip segon, Rey y Senyor Nostre, la ànima del qual, Nostre Senyor tinga en la sua Santa Glòria. Amén.

/Nou full (r.)

Lo Rey

1598

Memòria de les obsèquies y honres que-s feren en Vilafranca de Panadès per la mort del Rey don Philip segon, Rey y Senyor Nostre, que Déu tinga en lo cel. Amén.

En lo any 1598, [interlineat: *diumenge*] ha 13 de setembre, entre tres y quatra de la matinada, en la vila de Madrit morí la Magestat del Rey don Philip, Senyor Nostre, la qual mort seguida, don <S>phelip [Interlineat: *rey*] [ratllat: *rey*] tercer, fill seu y [interlineat: *Senyor Nostre*] scrigué a la ciutat de Barcelona y a tots los caps de veguarias, avissant-nos de la mort del dit don Phelip, llur pare, encarregant en la letra fessem sentiment de la mort del dit don Phelip, quòndam, Rey y Senyor Nostre, conforme fins assí se hera fet, [interlineat: *molt*] mi(l)lor si mil(l)or fer se podia, vestint-se de dol etcètera.

La qual letra rebuda essent veguer lo senyor Jaume de Copons, balle Simeon Argenter, jurats mestre Pau Martí, metge, mossèn Gaspar Barthomeu, notari, mossèn Joan Uguet, argenter y mossèn Pere Soler, corder, se tingué Consell General; y legidas en lo Consell unes letres –una /nou full (v.) del excel·lentíssim don Lorengo de Figueroa y duch de Fèria, lochtinent y capità general en lo present Principat de Cathalunya per Ça Magestat, y altra <dit> la Magestat del Rey Nostre Senyor, la qual conferia lo effecte demunt dit, lo sobre scrit de la qual carta de Ça Mahestat deia lo següent: *A los amados y fieles nuestros los jurados Consejo y hombres buenos de la nuestra vila de Vila Franca de Panadés*– fou determinat se fes la capella ardent com altres voltes se here fet, e conforme se troba en un libre en casa del quòndam misser Bernat Mascaró, juriste de la present vila, en les honores de la Magestat del Emperador, quòndam, [interlineat: *Don*] Carlos quint, Senyor Nostre, y que als senyors jurats se fes a quiscun<o> una gramalla de veyeta ab caparó, y als verguers unes gramal(l)es de divuitè de dol, y las mases dels verguers fossen cubertes de dol.

E per evitar larguesses nar(r)aré lo modo que-s tingué en lo dol y capella ardent.

Primerament, per ésser lo temps ocupat de veremes y sembrar, fou ab promenia deslberat que-s comensàs atocar les /Nou full (r.) campanes tres dies arreu, y tres ho[res] cada dia; ço és, de matí de sinch a sis y de dotze ha una, y al vespre de sis a set hores; y tocaren-se totes les campanes, y també tocaren los monastirs de Sant Francesch y de la Santíssima Trinitat. E comensaren ha fer los tochs dima(r)ts ha 13 de octubre, demecres y digous. Lo [interlineat: *dit dia de*] dima(r)ts a la vesprada, los verguers dels senyors jurats [interlineat: *dos*] ab ses trompes, y altres dos hòmens ab dos atambors, tots ab ses gramalles de dol y ab lo cap cubert ab sos caparons, ab los atambors [ratllat: *des*] tots discordats que apenes se sentían per tots los lochs de la present vila, feren la crida que-s segueix [ratllat: *y altra*] y allà ha ho[nt] se publicava la crida los verguers sonaven les trompes ab veu roncha y baixa que causava<n> tristor als [ratllat: *hoints*] hoints, la qual crida era del tenor següent:

Ara hoiats que us notifican y fan assaber per part dels magnífichs senyors balle y jurats de la present vila de Vilafranca de Panadès, que ab carta de la Magestat del Rey don Phelip [interlineat: terser], Senyor Nostre, vuy beneventuradament regnant legítimament, nos ha constatat que Nostre Senyor Déu Jesucrist

/Nou full (v.) és estat servit, ha 13 del mes de setembre proppassat, aportar-se'n al Seu Sant Regne la Magestat del rey don Philip segon, Senyor Nostre, quòndam, de felise recordatió, haprés de haver rebuts tots los sacraments. Y succehida la fi tant Sancta com de Ça Cathòlica y Cristianíssima vida se sperava, manant-nos pregàssem a Déu per ça ànima y que féssem dols com teníam acostumats y molt milor si podíam. Per co, desitjant abtemparar al que tant justament nos és [ratllat: notifficat] y manat, havem deslberat que dima(r)ts, dimecres y digous se toquen les [ratllat: campes] campanes [ratllat: e] pera notifficar a totom que ab llur orations (i) pregàries a Nostre Senyor per la ànima de la Magestat del Rey, quòndam, Senyor Nostre. Y axí bé, per al divendres subsegüent de la present setmana se fasse solempne offici y sermó y capella ardent. Que no sia ninguna persona que, a pena de tres lliures, gosse treballar dit dia divendres fins que dits officis sían celebrats. Y també suppliquen a tots los consellers y altres persones insaculades en la Casa de la dita Vila que pera dit dia ab ses vestidu- /Nou foli (r.) res de dol assistèscan a la Casa de la Vila pera que, ab dits senyors de jurats, púgan anar a la sglésia Parrochial de Santa Maria de la present vila hahont dits officis divinals se celebraran, y tenir allí lo dol ab companyia de dits senyors balle y jurats, y allí supplicar al Senyor per la ànima de la dita Magestat Real del dit rey don Philip segon, quòndam, Senyor Nostre, perquè ab ses mèrits y bones obres y ab la humil oratió guanyar dit effecte se farà a Nostre Senyor Déu, sia servit collocar-lo en la Sua Santa Glòria, a la qual, aprés nostra transmigratió, tots pervenir pugam, amén. Y perquè ningú ignoràntia allegar no puga, manam la present pública cri-da ésser publicada per los lochs acostumats de la present vila.

E aprés, dimecres, al punt de les dues hores aprés mitgdia, partiren de la Casa de la Vila dotze persones ab ses gramalles de dol y ab lo cap cubert ab caparons. Ço és, dos de mà maior, dos de mà [ratllat: *tersa*] segona, dos de mà terca y hu de cada confraria. Y anar [...] /Nou full (r.) per tota la vila, y empraren tots los [al marge esquerra: *preveres*], cavallers, juristes, metges, notaris, apotecharis, botiguers de draps y de teles y tots los de Consell, y finalment tota la gent de honra, axí manestrals com altres. Y per part dels senyors de jurats los supplicaren que lo sendemà, que seria digous, a les vuit hores, fessen a la Casa de la present Vila ab gramallas y caperons, hahont los senyors veguer, balle y jurats tindrían lo dol de Ça Magestat y pregarían a Nostre Senyor per la sua ànima.

Digous, ha 15 de dit mes de octubre, los dits senyors veguer, balle y jurats, acompanyats de llurs cases, ab molts pròmens, quiscú de son bras, [ratllat: *il-legible*] ab los caps cuberts y ab ses gramalles molt llargues y arrosegant, acudiren en dita Casa, y los jurats, acompanyats quiscun de son verguer, ab gramalles y cubert lo cap ab caparó, tingueren lo dol dins la sala del Consell, tot ple de banchs, que tota restà plena entre preveres, cavallers y altres dalt dits, que segons alguns los comptaren [ratllat: *de*] feren relatió que éram setanta-sis [ratllat: *il-legible*] y més. Y stigueren dins dita cambra /Nou full (r.) [ratllat: *il-legible*] ab gran scillenti,

sens parlar ningú de les nou hores fins que tocaren les onze hores. Y tocada la hora se alsà lo magnífich mossèn Francesch Terrassa, doctor en medisina y síndich en dit any de la vila, e dix [ratllat: *les*] e féu les gràsies següents:

Il-lustres, molt reverents y magnífichs senyors. Los magnífichs senyors jurats fan gràties infinides [interlineat: a vostres mersès] de la honra que han feta a la present Universitat en lo dol que assí s-és tingut de la mort de la Magestat Rey don Phelip, quòndam, Senyor Nostre, la ànima del qual Nostre Senyor per la misericòrdia infinita, vulla acullir en lo Seu Sant Regne, amén. E no res menys que demà a la matexa hora los supliquen los fassen la matexa honra en acompanyarnos al offici y sermó se celebrarà en la Parrochial isglésia de la present vila per la ànima de dita, quòndam, Real Magestat.

E fetes dites gràcies, tots los sobredits se'n tornaren en ses cases ab la forma que hi eren vinguts.

Divendres, ha 16 de dit mes, en ésser tocades les vuit hores de matí, los dits senyors veguer, balle y jurats se tor- /*Nou full* (v.) [ratllat: *turnav*] naren ha juntar en la casa de la Vila, en la sala Gran, ab lo modo y forma ja dita. Y essent tots junts, se agradauren y anaren a la dita Parrochial iglésia, axí com [ratllat: *soler*] solen anar [ratllat: *il·legible*] al soterrar un cos; y arribats en dita sglésia Parrochial los dits veguer, balle y jurats se assentaren alt dins lo cos del altar Maior, y tots los acompanyants que-y pogueren star, tot alrederor, y los restants se assentaren a la part de la capella del Rosser y a la paret de la capella de Sant Miquel, y tota la altra gent detràs dels qui anàvan endolats. Y comensàs lo offici ab gran solemnitat ab la Capella dels Cantors. Y en dit offici assisteren los pares de Sant Francesch y de la Santíssima Trinitat; y predicà lo reverent pare fra Antoni Taffalla, ministre de dit monestir de la Santíssima Trinitat. Y acabat dit offici tots se'n tornaren en la dita Casa de la Vila, y dalt, en la Sala, lo dit síndich tornà a fer gràcies com dalt està dit y tornaren-se'n tots en ses cases en la forma que ja tinch dit.

Lo modo com estava feta la capella ardent

Sobre les baranes del Sepulcre se féu un cadaffal que [sobrepujava] dites baranes quatra o sinch palms, molt ferm, de la /*Nou full* (r.) fusta que-s fa quiscun any lo Monument, ab ses scales a la part del cor, les quals tenían tanta amplària com tenia lo cadaffal, y a la part del altar Maior sols y havia dos grahons de la matexa amplària del cadaffal per abaxar en lo spay que era entre la rega y barana del altar Maior y dits grahons, lo qual spay era poch. Y de aquell spay se abaxava per quiscun cap a las scalles que múntan al altar Maior, y de sobre dit cadaffal se havia fet un bell túmul, molt ricament parat de brocat y altres coses de sedes riques, y de sobre un coxí de vellut molt rich. Y de sobre dit coxí una corona de rey y un sepre tot daurat. De sobre dit túmul y havia un tabernacle molt alt [al marge esquerra: y per lo entorn molts papers ab les armes de la vila y del rey] ab més de sent siris de pes de tres onzes o més, los quals sempre cremaren mentres (se) digué lo

offici. Y desús del tabernacle les armes del Nostre Rey, les quals pintà un pintor y tenían tant com tenia tota la amplària del tabernacle, y al entorn del cadaffal, a las parets de las capellas del Rosser y de Sant Miquel, estaven clavades les brandoneras servexen al Monument, y en aquelles y havia sexanta */foli nou (v.)* ciris blanchs, dels que possen los masips fills de vila, forasters [ratllat: *il·legible*] y strangers y les de la missa de la Verge Maria, [al marge esquerra: *los diumenges demunt del altar*] y tota la cera que-s cremà la donaren les confraries y totes o feren molt bé, y honraren molt la vila. Y més del entorn del cadaffal y tabernacle se possaren ensesos los quatra canalobres que pényan per lo mitg de la sglésia, ço és lo canalobre gran de llautó y los tres de ferro, hu devant lo Rosser, altra devant la capella de Sant Miquel y l'altre devant dit tabernacle devers lo cor, que era molt gran lluminària. Tanbé per tota la rexa del altar Maior alrededor, per desobra dels poms daurats y havia un ciri, y tot lo altar estava molt [ratllat: *ornat*] ornat de molta llum. Finalment, tota la iglésia era una flama que bé-s podia dir capella ardent. Y los qui empraren y tenían càrrechs de la cera donaren me(n)tres se celebrava la misa y offici a tots candeles grosses, fent avantatge segons les persones qui eren, y totom oferí com se sols fer an altres sepultures.

/Nou full (r.)

La forma que servaren los senyors veguer, balle y jurats en lo vestir de dol

Los senyors veguer y balle se vestiren de dol; co és capes llargues y sayos ab los faldons fins a mitga cama, y los bastons negres tany(i)ts per un pintor, que durà molt lo tint.

Los senyors jurats, no obstant que per lo Consell fos deslberat se fessen gramalles de vayeta, vent que la vila del Arbós y altres viles menors que la nostra se vestían de contrall de Barcelona, per honrar la vila se feren gramalles y caparons de contral(l) de Barcelona, y aquells aportaren al dol sobre lo cap y, después tres o quatre diumenges, sobre las spalles com solen los capellans com los [...] alguna persona [...], y semblantment, los verguers ab les mases cubertes de dol. És cert que los verguers aportaven les gramalles y caparons de un divuitè negre molt bo, y de semblant divuitè estava cubert lo taulell de la sala del Consell y lo buffet y lo loch hahont feren los jurats */Nou full (v.)* los diumenges y festes dalt en lo altar Maior per hoir los officis.

E passat tres o quatre diumenges, com és dit, los jurats se tornaren les grama-lles o clotges de contrall desguarnides del vellut y aquells, sens lo rossegal y dels caparons, se feren los caparons ab garlanda al tall de les de grana, y semblantment los verguers, y sempre les masses cubertes y sens gorres, sinó ab sos sombreros tots lissos curtes de falda.

Totes estes coses del vestir imitava Barcelona qui és veyna.
Finis.

1598

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-159-3

ff. 1r.

Los presents càrmens ha dits lo minyó que ha donades les claus al Rey don Philip, tercer de aquest nom, al voler entrar en la ciutat de Barcelona, vuy dimars, entre dos y tres [ratllat: y *quatre*] hores après mig dia, que comptam [ratllat *avem*] a 18 de maig 1599, per a jurar com a Rey.

Barcino dives opum, multis pulcherrima rebus
adeventu leta est, magni Philippi tuo.
Hec tibi iam placuit puero, iuvenique placebit,
hanc emere obtabas: cum patris ipsas foret
hec tua iam nunc est, tibus serviet usque tuisque
parebit dictis, consiliisque tuis.
Hec multo apristis accepit regibus olim.
Abste plura tamen munera ferre cupit.
Hec tibi nunc claves portarum tradit, et ob(s)tat.
nestoris annis, te superesse patri.

E més, fas memòria com vuy [ratllat: *dijou*] dijous, de matí, entre les dotze y una de la matinada, que comptàvem a 25 de juliol 1599 són entrats en la present vila de Vilafranca de Panadès lo dit Rey don Philip, tercer de aquest nom, y la Reyna dona Margarida, muller sua, filla del arxiduch de Àustria, als quals Nostre Senyor done molta vida per al Seu Sant Servey. Diuen que dit Rey y Senyor Nostre és de edat de 22 anys al present.

Publicat a Acció Católica (22-VII-1945).

1599

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-159-2

ff. 1r.

Fas memòria jo, Pere Guasch, notari de Vilafranca de Panadès, com vuy, dilluns, a les 9 hores après mig die, que comptam a 19 de juliol del any 1599, per ser yo molt bon servidor del il·lustríssim y reverendíssim mon senyor don Camillo Caitano, nuncio legat *a(d) làtere* de Sa Sanctedad y collector general apostòlich en los reynes de Spanya, me féu mercè dit senyor nuncio y legat *a(d) latere* de venir (a) a posentar-se en ma casa, y ha dormit en ella dita tarda. Y (ha) estat en

ella fins lo endemà dimats, a les quatre o sinch hores de la tarda, que se'n és anat a dormir al Vendrell. Eren en sa companya lo doctor Joan Baptista Confaloniero, su secretario, lo doctor Joan Seberino, fiscal de la Càmera Apostòlica, Antonio Giulchi, thezorero, Francisco Martínez de Luna, secretario de Rota, Jacome Barenla, portero de su senyoria il·lustríssima, Diego Gutiérrez, Octaviano Ovidi, criados, Pablo tal, flamenco, official del dicho secretario de secreto y molts altres. Y eren de companya 50 personas o més. Estich confiat que, per rahó de nostra amiatat, me farà mil mercès. Nostre Senyor, a ell y a mi, per sa misericòrdia nos vulla allargar la vida per al Seu Sant Servey.

Publicat a Acció Catòlica (15-7-1945).

1600

Notari: Simeó ARGENTER
Signatura: P. XVI-89-2

/Primer full sense numerar (v.) després de l'esberrany

Vuy dimars, que contam ha vuit de agost 1600, nasqué Juana, filla de Lluís Argenter, notari y Úrsula, muller sua. Nasqué entre tres y quatre hores de després dinar. Fonch batejada encontinent. Foren padrins mossèn Barthomeu Mascaró, apotecari y Hierònima Argenter, donzella. Morí dit dia entre nou y deu hores de nit.

1601

Notari: Simeó ARGENTER
Signatura: P. XVI-90-1

/Primer full sense numerar (v.)

Dijous, dia de Tots los Sancts, al primer de novembre 1601, me nasqué a mi Lluís Argenter y a Úrsola, muller mia, una filla, la qual [ratllat: *batejàrem*] nasqué a una hora y mitja après de mitx dia. Batejàrem(-la) lo die dels Morts. Poza-se-li nom Maria, Eugènia, Úrsola, Coloma. Foren compares lo senyor Lluís de Masdovelles y Vilafracha y la senyora Coloma Ferreta, tia mia, comare. Déu li dóne molts an<n>ys de vida al seu Sanct Servey.

1605

Notari: Simeó ARGENTER
Signatura: P. XVI-92-1

/Primer full sense numerar (v.) després de l'índex

Dimars, ha 12 de abril 1605, entre onze y dotze hores de dia, nasqué Emarentiana, Coloma, Maria, filla de [ratllat: *Simeon*] Lluís Argenter y Úrsula, muller sua.

Batejàrem lo matex dia entre sinch y sis hores. Foren padrins mossèn Joan Uguet, argenter, y la senyora Coloma Ugueta muller [ratllat: *muller*] sua.

[*Afegit amb una altra lletra*]

Morí disapte ha 15 de febrer 1614 a tres hores de matinada.

E fonch Déu servit, ha 12 de octubre de dit an<n>y, aportar-se'n al sel la dita senyora Úrsula Argenter, muller mia, après de haver rebuts tots los sacraments. Féu testament en poder de mossèn Francesch Riba, notari. Morí als sinch hores de la matinada. Déu la tinga al cel.

1605

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-144-1

/Segon full sense numerar (r.)

Borrador de diverses aprísies y actes rebuts en poder de mi, Pere Guasch, notari de Vilafranca de Panadès, los quals, per moltes occupations y en particular per ser [ratllat: *exit* y] elegit en jurat segon de la dita vila lo die de Ninou del any 1605, no he pogut allargar en lo manual. Me ha aparegut fer-ne la present memòria, ententent, ab la ajuda de Nostre Senyor, de dites aprísies acabar-ne lo manual del any 1604, lo qual ya tinch comensat, y de aquell<s> fets 13 quèrns, y, en après, de les altres aprísies fer-ne altra manual per lo any 1605. Y axí, en testimoni y fe de dites coses, fas la present memòria y pose mon sig[Signe]ne.

1609

Notari: Simeó ARGENTER

Signatura P. XVI-94A-1

/Darrer full sense numerar (v.) després de l'índex

Dijous, ha 13 de Agost 1609, entre quatre y sinch hores de la matinada, nasqué Hipòlita, Maria, Coloma, filla meva y de Mariagna Llorens, muller mia. Batejàrem lo matex dia. Foren padrins Antoni Llorens, mon cunyat, y Coloma Llorensa, sogre mia: cunyat y sogre meus. *Utinam nestoreos vivat annos.*

A 28 de octubre 1609 comensà (a) estar en nostra casa Eulària Bernisha del terme de Foix. Guanya lo present any quoranta sous.

/Primer full sense numerar (v.) després de l'índex

En lo any [ratllat: 1608] 1607, après que alguns havían comensat de sembrar no plogué del dia de Sant Cirilo, que és ha 18 de desembre, fins ha 7 de març 1608. Y los qui sembraren restà en pols, y lo blat muntà ha 3 lliures 12 sous per quarta. Y dit dia de 7 de març comensà a plòur<e>er, y plogué molt; y fou gran any-

da, de tal manera que-y hagué a les botigues de cavalers 110 quarteres per cavallaer; y hagueren poches garbes y donava cortera y mitga per cavalló, y los més dues quarteres per cavalló; y per ço no tingau por de axut de [juny].

També en lo any 1608, semblantment, no plogué de 27 de noembre de dit [ratllat: *any*] any fins ha 13 de [ratllat: *març*] març<s> 1609. Y ha onze de març la vila procurà de fer la Sancta Oratió de les quoranta hores, y divendres, ha 13 de març, a les onze hores hans de mitgdia, eixint la gent de la Santa Oratió, comensà de plòurer y plogué tres dias, y los blats que estàvan ja [ratllat: *mitg mitgers*] mitg morts del fret y vents se adobaren y colís bona anyada. *Laus Deus*.

1609

Notari: Pere GUASCH

Signatura: p. XVI-148-1

/f. 333r.

Vuytè quèrn del borrador de 1609 de mi Pere Guasch, notari

Fas memòria jo, dit Pere Guasch, notari, com [ratllat: *que*] aquest quèrn no he pogut allergar ni posar ab bon orde com los altres, per so que ha sobrevingut la mort de monsenyor reverendíssim don Raphel de Rovirola, quòndam, bisbe de Barcelona, la qual és estada a 12 de octubre de 1609. Y lo molt reverend senyor Antoni Joan Garcia, canonge y penitencier de la Santa Iglésia de Barcelona, com a subcollector de la [ratllat: *il·legible*] molt reverend Cambra Apostòlica, me ha manat que tornàs a pèndrer la Cort del Degà de la present vila. Y axí, per los molts treballs que aporta dita Cort, y per no trobar jóvens scrivents que-m ajudassen, he dexas de fer dit manual, per no poder ma persona a soles abastar a fer tanta cosa. Y axí vull que si acàs ninguna ore serà manester tràurer per aprísia, entench y vull que dita aprísia sie allergada llargament segons mon stil, y aquella posada en un llibre de notes dient [ratllat: *que*] al marge de dita aprísia, qu-esta aprísia és [ratllat: *notata*] large, extensa in tali libro comunis notularum, folio tal; y los altres actes que s'hauran de notar vull sien notats y allergats llargament segons mon stil; i axí [ratllat: *il·legible*] o assentarà ab unos manuals y llibres de notes respectivament. Perquè entench no allergar res en manual ni notes tant quant durarà dit<a> sede vacant [ratllat: *ab lo que*] y tindrè dita Cort, ab la ajuda de Nostre Senyor.

/f. 385r.

Fas memòria com he dexas quinze reals a mossèn Jaume Miret de Bellver, vuy a 24 de dezembre 1609.

1610

Notari: Simeó ARGENTER

Signatura: P. XVI-94B-1

/Primer full sense numerar (v.) després de l'índex

Vuy, ha 26 de juny, entre quatre y sinch hores de matinada, nasqué un [ratllat: *Francesch Joan Pau*] fill de mi, Lluís Argenter y Mariagna, muller mia. Batejàrem lo matex dia. Pozarem-li nom Francesch, Joan Pau, si bé li diem Joan Pau primerament. Foren padrins lo senyor Francesch Terrassa, doctor en medisina, lo més jove, y la senyora Úrsula Mascarona, donzella. *Utinam nestoreos vivat annos.*

[*Afegit amb una altra lletra*]

E lo dit fill Joan Pau moria a 6 del mes de mars 1614.

1610

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-148-2

/Tercer full sense numerar (r.)

Vuy dijous, dia de la octava de Corpus, entre la una y les dos après mig die, que comptam a XVII del mes de juny [ratllat: *del*] dins la octava de Sant Antoni de Pàdua del any MDCX, Nostre Senyor és stat servit de insacular-me en la bossa de Mà Major, vulgarment dita dels Burgesos de la present vila. Foren insaculadors: mossèn Joan Ramon Uguet, balle, mossèn Joan Balbei, misser Francesch Mas, mossèn Sebastià Vilar, major, y mossèn Antoni Calvet, baster, jurats lo any present, lo senyor doctor Francesch Tarrassa, mossèn Jaume Vidal, mossèn Salvador Comellas y Barhomeu Rovira. Y en dit lloch me han insaculat per mort de mossèn Miquel Miret, quòndam, burgès de dita vila. Plàcia a Nostre Senyor que sia per al seu Sant Servey.

1611

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-149-1

/Primer full sense numerar (r.)

En Victorià Bonifaci Guasch, scrivent, mon fill, se'n és anat a Roma y a soldar-se per Flandres vuy diumenje a 15 de maig 1611. Nostre Senyor li dóne bon camí y-l fassa un sanct.

En Pere Francesch, mon fill, a 6 de agost 1610, prengué lo àbit en lo monastir de Sant Francesch de Barcelona; y lo dia de Sant Barhomeu del mes de agost

del any 1611 ha feta professia. Nostre Senyor lo deix ben perseverar y·l fassa un sanct.

Na Maria Anna Francisca, ma filla, és entrada en lo monastir de Nostra Senyora de Pedralbes per a monja, vuy dia dilluns, entre 4 y 5 hores après mig dia, festa del Àngel Gabriel, que comptam a 12 de dezembre del dit any 1611. Nostre Senyor la fasse una sancta y la deix ben perseverar en son Sanct Servey.

/Primer full sense numerar (v.)

En est any de 1611, a 3 de octubre, Nostre Senyor és stat servit de aportar-se'n al seu Sant Regne a dona Margarida de Àustria, muller del Rey don Philip tercer, Senyor Nostre; Nostre Senyor li do molts anys de vida per al seu Sant Servey al dit Senyor Rey Nostre.

En dit any 1611 lo dit Rey Philip, Senyor Nostre, ha acabat de expellir tots los morets de València, Aragó y Cathalunya, perquè ja havie comensat en lo any abans de 1610.

En dit any de 1611 y ha hagudas grans dissensions, qüestions, morts, bando-sitats, y perdut lo respecte a la justícia temporal; y també dolenta anyada de pa, vi y oli, que fora de aquesta vila y de la serra de Fontrúbia ensà se ha collit molt poch blat, vi y oli.

Fas memòria com dilluns, a 7 de dezembre 1598, me comensaren les persecutions de la vila.

E més, fas memòria, com vuy dilluns, al migdie, que comptam a 13 de febrer 1612, anant yo a Pedralbes, y trobant-me casi al Cap de la Devallada d'En Romagossa, he trobat a Thomàs Valtà que venie de Barcelona, y me ha dit com havie vist y parlat ab dit Victorià Bonifaci Guasch, mon fill, en Barcelona. Y vuy diven-dres, entre 1 y 2 hores après mig die, comptam a 24 de febrer 1612, és entrat per ma casa.

Publicat a Acci3n Cat3lica (23-XI-1951).

1612

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-149-2

f. 1r.

Dilluns, a dos de janer de dit any 1612, so exit a Notari de Consell. Nostre Senyor, per sa miseric3rdia, me deix acabar lo trienni per al seu Sanct Servey, fent tostemps la sua Santa Voluntat.

/f. 1v.

En dit any [ratllat: *dilluns*] 1612, divendres, a 13 de [ratllat: *dezembre*] janer, prengueren uns oficials reals al magnífich mossèn Pau Raphel Llaurador, jurat en cap, al punt que ell ab los altres jurats y ab molts pròmens acabàvan de devallar la scala de la Casa de la Vila per anar a les funeràries que aquell dia feyen per la Reyna dona Margarida de Àustria, quòndam, Senyora Nostra, que sie en lo cel, vestit ab gramalla y caparó de dol sobre lo cap. Y en après, dissapte, a 28 de [ratllat: *dezembre*] de dit mes, entrà en la presó de Barcelona. Nostre Senyor li deix ben remediari sos treballs com jo desig los meus.

Publicat a Acción Católica (13-1-1946).

1613

Notari: Simeó ARGENTER

Signatura: P. XVI-94-1

/Primer full sense numerar (r.) després de l'índex

Vuy, que comptam a 22 de octubre 1613, cantà la missa nova mossèn Simeon Argenter, mon fill, prevere y rector de la parrochial de Sanct Pere del terme de Sancta Fe, bisbat de Urgell. Y foren-hi presents lo señor Caldés, señor de dit terme de Sancta Fe, lo balle y jurats, y molts parrochians, y de nostra part no-y fou present sinó mossèn Lluís Argenter, mon fill. Plàcia a Déu que per a molts anys la possehescha a servey de Nostre Señor y a salvació de la sua ànima. Amén.

Vuy, a 28 de dit mes de octubre 1613, me nasqué un fill de mi, Lluís Argenter, notari, y Marianna, muller mia. Batejàrem lo endemà, pozarem-li nom Francesch, Lluís, Simeón y Joseph, si bé li diem Lluís. Foren padrins mossèn Francesch Sala, argenter, y la señora Elizabet Esteve, muller de mossèn Pere Esteve de Piera, cu<y>nada [ratllat: *de mi dit Argen*] y jermana de dits Argenters. Nostre Señor lo fassa bon cristià, y visque molts anys per lo seu çant servey. Amén.

1613

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-150-1

/Tercer full (r.) sense numerar

Aquest manual servirà de borrador per so que Nostre Senyor és estat servit que dijous, a 14 de febrer del present any 1613, me só ajegut en lo llit de fret y febra, y ab lo pit casi arrencat, per hont me han sagnat dos voltes, y he stat ab gran perill de la vida y he jaguts 15 dies; he stat casi sens exir de la cambra. Y vuy dis-

sapte, a 16 de mars 1613, he comensat de tornar ab lo negossi y estar baix en la notaria. Y a 20 de dit só comensat de exir de casa y só anat a fer dir y hoyr una missa a Sant Francesch, fent-li gràcies de la mercè que Nostre Senyor me ha feta. Plàcia al Senyor [ratllat: *dexar*] que-m haja dexat per més servir-lo y per tot bé a fer. Y axí me ha aparegut fer la present nota perquè los qui vindran en téngan la causa de com no he fet manual.

Y axí, bé advertesch que mon stil és com veuran y-a ab molts borradors y manuals. Que si acàs serà menester tràurer per aprísia ningun acte, aquell aprisiaran ab un llibre de notes llargament segons mon stil, y en après de allí daran còpia de la aprísia. Y si acàs serà acte que haje de ser notat *ad longam* també poran fer lo mateix.

1614

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-150-2

/Primer full sense numerar (r.)

Est any és estat de la gran anyada de blats y altres grans gràties a Déu.

/Segon full sense numerar (r.)

Lo reverend mossèn Mattheu Mas, prevere, rector de Sort, en lo marquesat de Pallàs.

Misser Pasqual de Barcelona, habitant en dita vila de Sort.

Mossèn Palau, cavaller de Conques, que-s a sis llegües de Sort.

Vuy dimecres, [ratllat: *que com*] die de Sant Diego, que comptam a 12 de nohembre 1614, és vingut en la present vila –ab molt gran pluja– lo molt il-lustre senyor don Alex de Marimon, governador general de Cathalunya per la expulsió general de lladres y bandolers, en compan<n>ya de la senyora dona Petronilla, sa muller. En après, a 17 de dit, ha fet alsar Sometent, axí en la present vila com en tots los llochs reals y de barons que són en tota la Vegueria Ampla. Nostre Senyor li do bon succés.

Publicat a Acció Catòlica (11-XI-1945).

Vuy dimecres, a les 3 hores de la matinada, que comptam a 19 de dit mes de nohembre, és mort mossèn Miquel Barthomeu, burgès y notari de la present vila, en la Casa de Santes Creus. Nostre Senyor lo tinga en lo cel.

En après, lo endemà, dijous, he sembrat de sègol y blat lo Campet de les Figueres del Portal.

Lo dia dels Morts y lo endemà de dit any 1614, sembrí los dos jornals que són a la part de les oliveres de la Costa de les Clotas.

A 11 de febrer 1614 he presa possessió de la Ballia de la present vila.

Ab primer de dezembre 1614 he comensat a sembrar llubins, [ratllat: *lo camp*] tres jornals, que són de la punta a les oliveres del camp de la Costa [ratllat: *de llubins*]. Nostre Senyor nos do vida y que-y vejам, axí aquí com ab los sembrats predits, bons esplets.

1615

Notari: Lluís ARGENTER

Signatura: P. XVI-237-1

/Primer foli sense numerar (v.)

[...] ha 9 de dezembre 1615, de matí, entre sinch y sis hores, morí mossèn Simeon Argenter, burgès y notari de dita vila, après de haver rebuts tots los sagraments de (la) Santa Mare Isglésia, *cuius anima requiscat in pace*. Morí de edat de 82 ho 83 anys, y après de haver sinquanta-quatre anys era notari.

Ha 13 de dit mes de dezembre 1615 me nasqué un fill ha mi y Mariagna, muller mia. Com. [ratllat: *bate*] nasqué al vespre, entre set y vuit hores de nit, batejàrem lo endemà ja tart. Foren padrins mossèn Joan Uguet, argenter, mon oncle, y la senyora Eleonor Llorensa, muller de mossèn [ratllat: *Joan*] Antoni Llorens, mos cunyats. Pozaren-li nom: Simeón, Joan Antoni, Josep Silvestre. *Utinam nestoreos vivat annos. In nomine Domini.*

1615

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-151-1

/Primer full sense numerar (r.)

Lo senyor don Aleix de Marymon y Jàfer, governador general de Cathalunya, vingué en la present vila ab la sua senyora dona Patronilla y ab la senyora dona Almanda, sa filla, lo die de Sant Diego que ere a 12 de nohembre de 1614; y se'n són tornats a Barcelona lo die de Santa Tecla que és a [ratllat: 24] 23 de setembre del present any 1615. Y la major part del temps lo he servit de notari, y axí ab dita occupatió és restat aquest manual tant petit y pobre de actes, que és lo menor de quants n-e fets ab un any.

Qui voldrà vèurer altres coses que en dit any 1615 se són succehides mire la segona pàgina del segon full après de aquest.

Publicat a Acción Católica (23-XI-1951).

/Segon full sense numerar (r.)

Fas memòria com en lo registre de la cort del molt il·lustre senyor don Alexos de Marimon y Jàfer, governador general de Cathalunya, trobant-se en la present vila a la jornada de XV de janer de MDCXV era continuada la licència general per clòurer qualsevols actes de les scriptures de mossèn Montserrat Roig, Pau Roig, Jaume Montserrat, Martines de Sòria y de altres qualsevols scriptures que jo, Pere Guasch, burgès y notari públich de la present vila, tinga en ma casa.

/Segon full sense numerar (v.)

Fas memòria jo, Pere Guasch, com en lo present any 1615 se han succehides tres coses, totes a barato. Ço és, lo blat a trenta sous cortera, lo vi a quinze sous la càrrega y lo oli a vuyt sous lo cortà. No obstant que la anyada del blat és estada molt curta, del vi molt gran abundància, y del oli mediana.

Y en dit any y ha haguts grandíssims lladres y bandolers. Han agafades [ratllat: *mol*] y encativades moltes persones en aquest Panadès, de les quals [ratllat: *il·legible*] ha hagut molts ducats, y la justícia és anada tota per terra, de tal manera que no és stada més temuda que si no n'i haguera.

Lladres y bandolers a cada pas matant y robant tant quant los ha aparegut. En dit any també se són abatuts los banchs de Milsocós y Sarin<n>yana y Moxó.

També y ha haguda gran penúria de diners.

Lo commersi ha faltat de no venir pagesos ni forasters als mercats. Són se aroynats los juristes, metjes, notaris y manestrals [ratllat: y *me las*] y la major part del poble, y han causat dits lladres y bandolers.

1616

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-151-2

/Segon full sense numerar (r.)

Fas memòria com vuy, darrera festa de Pasqua [ratllat: *sincogesma*] de Resurrectió, que comptam a V de abril del any MDCXVI, per orde del duch de Albrunqueque, virrey de Cathalunya, trobant-se en Tortosa mossèn Argilagas, comissari real, me capturà, perquè anant jo a pèndrer Pau Vallès de la Pescateria, testificà dit Vallès, y sa muller y la filla de sa muller que Miquel Mas, procurador fiscal, muntà per la scala de llur casa tot primer ab un padrenyal en la mà sens haver-ho jo vist; y per haver tret del sep a un gavat<i>g d'En Planes y haver-y posat al dit Vallès; y per haver testificat tres testimonis com havien vist lo *Bort* del rector de Pax a la mia porta sense ésser-y jo. Y per estes fredors he estat pres en la presó de Barcelona fins a XV de juny. Y me han tret d'ella sens demanar-ho jo, vist ma innocència. Y axí, mos successors no fassen maravella si est manual resta tant petit.

Bé és ver que-m traqueren a manlleuta de trescentes lliures perquè dit virrey entrà ab gran fúria, y no volia tràurer ningú sinó a manlleuta. En après, a 5 de octu-

bre 1617, trobant-me en Barcelona, doní supplicatió en lo Real Consell me fonch cancellada dita manlleuta y fuy tret a requesta de dies, la qual provisió *obtinet vim diffinitive*. És notari de assò mossèn Gendarmers, y la provisió ha feta misser Ferran en lloch de misser Ramona, jutge de la Cort.

E més, fas memòria com uns sinch dies après que jo fuy en dita presó de Barcelona, que comptàvem a X de abril del any MDCXVI, per orde meu, en Victorià Bonifaci, mon fill, se'n anà a Castella y arribà a Sant Jaume de Galícia, passà a Granada, Civilla, Toledo y a València. Se embarchà per a Itàlia y se asoldadà en Nàpols. Ha anat tres anys per mar asoldadat. És-se vist ab grans batalles y és tornat en la present vila vuy dilluns, que comptam a VII del mes de juny y de l'any MDCXXI. Nostre Senyor lo fassa bo i'l encamine al seu Sant Servey.

1616

Notari: Pau XAMMAR

Signatura: P. XVI-57-2

/Primer foli sense numerar (r.)

En aquest any se'n anà misser Llorens a estar en Barcelona.

1617

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-164-2

/f. 1r.

Fas memòria jo, Pere Guasch, notari, com a Sant Miquel de setembre del any 1617 comensaren unes plujes del cel y duraren fins en 15 de nohembre de dit any; y foren tant grans que (el) Llobregat vingué tant gros que arribà dins la iglésia que's al pont de Martorell, y passà al a un costat y a l'altre del dit pont. Donà dit riu grandíssims danys. Lo Llobregat endarrochà moltes cases en Sant Joan de Spí, en Sant Boy, en Molin(s) de Rey y en moltes parts del Llobregat. (El) Segre se'n aportà part del pont de Balaguer, enderrochà moltes cases del Raval y de la ciutat de Leyda. Y (l')Hebro se'n aportà casi tot lo Genestar, y tot Benifallet y 150 cases de la ciutat de Tortosa. Y en [...] un carrer molt important del poble de Monistrol de Montserrat. Y en Barcelona vingué tan gros (lo) Besós, que la part que entra dit riu [...] dita ciutat se'n pensà aportar lo pla de, [...] que anàvan ab barchas per dit pla afavorint [...] de les cases de menjar y bèurer. Y per estar [...] ciutat sens flaquers ni fariners perquè [...] pla se venia al rastre, y-ls agafà ditas aigues ab descuyt sens tenir flaqués ni farinés [ratllat: *las*] com és dit. Axí, rics com pobres es pensaven perdre de pura fam, y moltes persones riques de dita ciutat stigueren alguns

dies sens poder menjar ni bèurer. Succehiren-se ab moltes altres parts de Cathalunya grans endarrochs y altres grans danys de cases.

E après, diumenge, a 17 de desembre de l'any 1617, vingué de part del Sant Pare Nostre, [ratllat: *Pio*] Paulo V, un jubileu y una indulgència plenària per a tots los qui pregarien [ratllat: *sa*] a Nostre Senyor Déu Jesuchrist que volgués tenir a bé de tornar a beneyr tota Cathalunya y donar-nos bon(s) explets, per estar molta part de la terra de Cathalunya excomunicada y maleyda per los grans bandolers y lladres que de molt temps ensà y ha hagut. Y en dit die se féu en esta vila una solempne professó, y anà ab ella tanta gent com may se sia vista en dita vila. Y partí dita professó de la iglésia Parrochial, y passà per la plassa del Oli, y Vall del Castell, y per la plassa del Blat, y a Cap de Creus, y tirà tot carrer dels Farrers y ysqué per lo portal de la Granada [ratllat: *il·legible*]. Y quant fonch al endret del Ort de les Cases de Montserrat, allí se féu una benedictió del terme; y en après, quan fonch al portal de la Verge Maria, féu altra benedictió; y quan fonch devant la Creu de Sant Francesch, altra benedictió, y altra prop lo portal d'En Canyonàs o de Mossèn Ferran; y entrà per dit portal y tornà dins dita sglésia Major.

Publicat a Acció Católica (30-IX-1945 i 16-12-1945).

1617

Notari: Pau XAMMAR

Signatura: P. XVI-58-1

/f. 132r.

Assí acàban los manuals de Pau Xammar, notari, que sie en Glòria, per quant morí dit Pau Xammar a II de abril del any predit de MDCXVII.

1618

Notari: Felip ALÀS

Signatura: P. XVII-52-2

/Quadernet solt, sense numerar

Sia en memòria com vuy, dijous, que comptam als 28 de juny 1618, se benahí lo Seny Major, devant lo Campanar de dita vila. Le-i hi posaren de nom Maria, Pere Pau y la muntaren lo dit dia al campanar, la qual venai mossèn Hierònim Passant, vicari perpètuu de la present iglésia de Santa Maria de Vilafranca de Penadès.

Vuy demarts, que comptam 11 de setembre de 1618, entre les quatre y sinch ores de la tarda, asentaren lo crusifici del Cor de la Iglésia de Santa Maria de la present vila.

1618

Notari: Felip ALÀS

Signatura: P. XVII-56-1

/f. Iv.

En Bellem ha nat un infant + verge és la mare, verge és lo infant + estronca't vena, stronca't sanch + per virtut de aquell infant. Amén.

1618

Notari: Lluís ARGENTER

Signatura: P. XVI-240-1

/Primer foli sense numerar (v.)

Dimecres, ha deu de janer 1618, entre deu y onze hores de la nit, nasqué Miquel, Àngel, Jaume, Simeó Argenter fill de mi, Lluís Argenter y de la Senyora Mariagna, muller mia. Batejàrem lo endemà. Foren compares mossèn Jaume Balaguer, doctor en drets, y la senyora Àngela Lleona, viuda. *Utinam nestoreos vivat annos et oram ei ex voto succedant.*

1618

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-152-1

/Segon full sense numerar (r.)

En aquest any de 1618, en lo mes de nohembre, aparegueren en lo cel un enfendòmeno com una palma plateada y una stela o cometa ab raig, conforme ab la estampa que detrás està cosida*. Lo stròlech en dita stampa y vers d'ella fa son discurs, y yo fas lo meu. Y dich que jo he vist ab speriència que al temps se feren las festas de la canonització de Sant Hiacinto y de Sant Ramon de Penyafort, axí en Barcelona com en sa pròpria casa de Sant Ramon, que-s en la parròquia de Santa Margarida, de cadal dia se succehían infinits miracles, que aparexia que Nostre Senyor Déu los permetia en honor de la canonització de dits sants. Y que fent-se en Barcelona, en aquell mateix mes, las alimàrias de la declaratió havie feta lo nostra Sant Pare Paulo quint que Nostra Senyora ere concebuda sens peccat original, y manant a tota la Iglésia Cathòlica que per tal se tingués, dich que tinch per mi,

* El text publicat a *Acción Católica* posa aquesta nota deguda a Emili Giralt: «*que hoy debe de haberse perdido por cuanto no está en el lugar indicado*». Avui en dia tampoc es localitza l'estampa referida al text.

q-en senyal de dita declaratió y victòria de la dita Immaculada Concepció de Nostra Senyora ha permès dita palma de victòria y dita stela ab dita corona y resplandor d'ella. Y açò dich sotsmetent-me ab tot lo que Santa Mare Iglésia Cathòlica Romana, regida y governada per lo Sperit Sant, ne vol y pot declarar sobre aqueix affecte.

Publicat a Acción Católica (4-XI-1945).

A [espai en blanc] de dezembre [ratllat: 1619] 1618, en la present vila, y dos dies après, se feren grans alimàries en la Iglésia, Campanar y per tots los carrers sobre la dita declaratió de la Immaculada Concepció de Nostra Senyora.

/Segon full sense numerar (v.)

A 11 del mes de maig 1618 los molt il·lustres senyors inquisidors contra la herètica pravedad y apostasia en lo present Principat de Cathalunya y Comptats de Rosselló y Cerdanya, residints en Barcelona, me han fet familiar del Sant Ofici y me han donat lo privilegi, havent precehida la probatió, [ratllat: *des*] y limpiesa de mon linatge y altres solemnitats, segons los statuts y ordinations de dit Sant Offici. Sia tot a glòria de mon Déu y Senyor, y de Nostra Senyora del Roser, y del benaventurat Sant Antoni de Pàdua, y de tots los sants i santes del Paradís, amén.

1620

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-152-3

/Segon full sense numerar (r.)

En dit any de 1620 y ha haguda una sufficient collita de blat, no obstant que, de les tres parts de la llavor, casi se'n perderen les dos parts. Per ço que sembràrem en exut y no plogué fins a migans dezembre.

Publicat a Acción Católica (20-V-1945).

/Segon full sense numerar (v.)

En aquest any de 1620 són mortes moltes personas principals com són:

Lo Emperador.

Don Virgili, bisbe de Leyda.

Don Luys Sans, bisbe de Barcelona.

Don fra Rifós, bisbe de Elna.

Lo abad Carmona, canceller de Cathalunya.

Don Bernat de Çalbà, bisbe de Urgell.

Lo provincial del orde de Sant Francesch.
Dona Magdalena de Moncada, monja de Pedralbes.
Lo doctor Bartomeu Garriga, rector, quòndam, que fonch de La Vit.
Mossèn Jaume Balle, rector de Pax.
Mossèn Saló, algutzir extraordinari y notari.
Philippa Sberta, vídua, mare de Francesch Sbert, calsater.
Misser Guerau Mascaró, jurista de Vilafranca.
Misser Jaume Balaguer, jurista de dita vila, y la senyora [...] sa mare.
Mossèn Francesch Riba, burgès y notari de la present vila.
Mossèn Miquel Vives, cirugià de dita vila.
Mossèn Antoni Balle, notari de Barcelona.
Mossèn Antoni Mestra, notari de Barcelona.
Mossèn Baró, notari de Igualada.
Mossèn Andreu Matheu, clergue del lloch de Santa Fe.
Joan Marrugat del Prat, del terme de Castellet.
Lo pubill Olivella, de Vilalbí.
Mossèn Francesch Granjas, notari y procurador fiscal del Rational.
Mossèn Joan Uguet, argenter, jurat segon de la present vila.
Mossèn Francesch Guasch, botiguer de teles de Vilafranca.
[ratllat: *Pau*] Montserrat Miquel de Beldús, fadrí rich.
Mossèn Gabriel Gurri, prevere, rector de Sant Andreu de Llavaneras.
Mossèn tal Mas, prevere, son vicari.
Jaume Almirall dels Carts, terme de Ribes, de mort soptada.
Barthomeu Rovira, parayre de Vilafranca.
Tal Respall de Renardes, terme de La Vit.
Mossèn Joan Sans, de Sant Joan de Conilles.
Francesch Pallarès, parayre de Vilafranca.
Mossèn Gili Seguès, prevere de la present vila, mort ab una bascha sens poder dir Ihesús.
Lo senyor Francesch Miquel, cavaller de la present vila y la sua senyora.
La senyora Marianna Ponsa, vídua relictà de mossèn Francesch Pons, quòndam, burgès.
Lo senyor Joan Serra, cavaller de Vilanova, també mort ab una bascha.
Mossèn Onofre Torres, notari de Vilanova.
Lo senyor Pedrolo, cavaller y notari de Valls.
Lo senyor secretari Alzina, de Barcelona, de mort violenta.

1621

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-153-1

/Terçer full sense numerar (r.)

A 25 de janer 1621 és mort en Roma lo [ratllat: *Sant*] Papa Paulo V. Nostre Senyor lo tinga en lo cel y per sa misericòrdia nos done bon successor.

Y en lloch de aquell, en lo mes de febrer de dit any, és stat elegit Gregori XV. [ratllat: *I*] Nostre Senyor lo deix ben regir.

Lo bandoler dit *La Cama*, fill d'en Raventós de la Verdera, del terme de Sobirats, han scorterat en Barcelona als 16 de febrer de dit any 1621. Nostre Senyor lo tinga en lo cel.

Lo senyor misser Pere Pineda, doctor en lleis de Barcelona, és mort en lo febrer de dit any.

Lo reverend mossèn Joan Parera, prevere, rector del Gornal, és mort en dit mes.

Don Joseph de Barthomeu és mort en lo mes de mars de dit any.

La senyora Monsuara, de Sitges, en dit mes és morta.

Lo pubill Llorens del Raval del Arbós en dit mes (és) mort.

Lo senyor Alexandre Cendra, ciutadà honrat y notari de Tarragona, en lo abril és mort.

[ratllat: *dijous a 29*] Dimecres, a 31 de mars 1621, és mort en Madrid lo sereníssim Rey don Philip tercer, Senyor Nostre, fill del Rey don Philip segon, quòndam, Senyor Nostre; Nostre Senyor lo tinga en lo cel. Han-li sobreviscut don Philip, y don Carles, y don Fernando y la Reyna que és vuy a França. Nostre Senyor los vulla encaminar en tot bé y al seu Sant Servey.

Mossèn Pere Joan Gual, mercader, és mort en Barcelona en abril de dit any.

En dit any és mort lo Gran Turch en Constantinoble.

En dit any és mort lo Gran Duch de Florència.

Fra Pere Francesch Guasch, sacerdot del orde del benaventurat pare Sant Francesch, fill meu, estant conventual en lo monastir de Sant Francesch de la vila de Montblanch és mort de mort natural, y ha rebuts tots los sacraments, y·l han soterat en dit monestir vuy, die de Santa Tecla del mes de setembre, après mig die, del any 1621. Nostre Senyor lo tinga en lo cel.

A 3 de agost 1621 és mort mossèn Francesch Martí, doctor en medicina, mon gendre, après de haver rebuts tots los sacraments. Nostre Senyor lo tinga en la sua Santa Glòria.

/Terçer full sense numerar (v.)

Fra don Luys Damià, monje, sacerdot del monestir de Scala Dei, grandíssim pintor, és mort en dit monestir en setembre de dit any 1621. Déu lo tinga en lo cel.

Mossèn Raphel Ortolà, botiguer de draps de la present vila, és mort ferit de gota, sens poder parlar a la fi de dit mes de setembre. Déu lo tinga en lo cel.

Tal Capellades, fadrí rich, [ratllat: *del*] germà del carlà de La Granada, és mort en lo setembre de dit any.

Tal Alegra, de Vilanova de Spoya, casat ab una neboda mia, filla d'en Pasqual de Capellades, és mort en dit mes.

En mars de dit any, per orde del Rey Nostre Senyor, en Madrit, és estat capturat lo duch de (O)Suna, que ere estat virey de Nàpols, a hont féu grandíssimes coses de les quals se'n parlaran molts anys.

A la fi de aquests anys és morta dona Magdalena de Monchada, monja de Pedralbes, germana del molt il·lustre y reverendíssim senyor archebisbe de Tarragona y del senyor marquès de Aytona que són vuy. Ere senyora de grans parts.

En dit temps és mort don Joan de Monchada, bisbe de Gerona y fill del dit marquès de Aytona. Ere home molt jove.

1622

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-153-2

/Tercer full sense numerar (r.)

Iadoco Damderio en son Enchiridion littera V. Verbo Uxoratus, in fine hec dicit verba: Tria sunt mala que hominibus imprecari solent nempe, uxor rixosa, lis perpetua et extructio assidua:

Yo, Pere Guasch, burgès y notari, he conegut en cert home casat que per spay de més de trenta anys ha sostenguts tots los predits treballs.

També diu lo mateix doctor una cosa de molta ponderatió sobre los plets: *processus enim et lis obtinent vim purgatoriis quia purgant animam ab impascentia, corpus a corpore, et bursam a pecuniis.*

En est any 1622 és morta la senyora dona Joana de Monchada, monja de Pedralbes, lo endemà dels *Reyes*. Ere filla del marquès de Aytona vell, y germana del que vuy és, y del [ratllat: *molt*] il·lustríssim y reverendíssim don Joan de Monchada, archabisbe de Tarragona. Ere senyora de grandíssima importància.

En 25 de janer de dit any és mort Pere Llacuna de la vila del Arbós, home molt rich.

En lo febrer de dit any és mort don Pedro Soler, jutja del Real Consell.

A 2 de mars de dit any és mort mossèn Luys Argenter, notari de la present vila.

1623

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-123-1

/Primer full sense numerar (r.)

Ihesus et Beata Maria de Rosario adsint semper mihi.

En aquest libre y ha diversos quaderns de borradors e de diversos actes rebuts en poder de mi, Pere Guasch, burgès y notari públich de Vilafranca de Panadès, en los anys 1618, 21, 22, 23.

En los quals trobaran moltíssims actes que encara no estan allergats en los manuals de dits anys, per estar constituyt ab vellesa y haver sostenguts alguns desatents. Y axí, si acàs Nostre Senyor serà servit de appellarme al seu Sant Regne antes de haver allergats dits actes ab dits manuals, que los qui succehiran ab mes scriptures, aquells, allarguen segons mon stil ab dits manuals, de manera que ma consciència y honra resten salvos y los contrahents en ninguna manera patèchan.

Y també y ha diverses memòries de diverses coses fahents per mi y per diverses persones, axí per la cancellatió de alguns actes, com per salaris de actes que tinch rebuts y altrament.

/Segon full sense numerar (r.)

En lo cosir de aquests quaderns yo, Pere Guasch, notari, he pres algun bescompte que n'e antescrits alguna als últims. Y axí, s'i tròban alguna dificultat en los calendaris que no vàjan subsegüents als manuals, aniran cercant de full [ratllat: es] lo present libre que tot se trobarà ab la ajuda de Nostre Senyor y del Benaventurat Sant Antoni de Pàdua.

*/Tercer full sense numerar (r.)**

Ihesus et Beata Maria de Rosario adsint semper mihi.

En aquest libre y ha diversos quaderns de borradors e de diversos actes rebuts en poder de mi, Pere Guasch, burgès y notari públich de Vilafranca de Panadès, en los anys 1618, 21, 22, 23.

En los quals trobaran moltíssims actes que encara no estan allergats en los manuals de dits anys, per estar constituït ab vallesa y haver sostinguts alguns desatents. Y axí, si acàs Nostre Senyor serà servit de appellarme al seu Sant Regne antes de haver allergats dits actes ab dits manuals, que los qui succehiran ab mes

* La «nota» repeteix una part del f. 1. Hi ha algun canvi en l'ortografia.

scriptures, aquells, allarguen segons mon stil ab dits manuals, de manera que ma consciència y honra resten salvos, y los contrahents en ninguna manera patèschan.

Y també y ha diverses memòries de */tercer full sense numerar (v.)* diverses coses fahents per mi y per diverses persones, axí per la cancellatió de alguns actes, com per salaris de actes que tinch rebuts y altrament.

Y en fe y testimoni de totes y sengles coses predites he feta fer la memòria predita de mà de Victorià Bonifaci Guasch, fill meu, y yo fas la present firma de mà mia pròpria y pose mon acostumat Sig[signum]ne.

/Full sense numerar abans del foli 12 de la part de l'esborrany de 1623, dins de l'any 1622 (v.)

Fas memòria com yo, Pere Guasch, notari, he guanyat de mon negossi propri de ma art de notaria:

En lo any 1621	302 lliures
En lo any 1622	281 lliures
En lo any 1623	235 lliures, 12 sous, 6 diners

/Full sense numerar, quadern de 1623 (v.)

Vuy dissapte, que comptam XXVI de agost MDCXXIII, tornarem en nostra casa scituada al carrer de la Parellada lo senyor pare y jo. Nostre Senyor nos dex estar per molts anys acompanyats, i-ns garde de traydors, y de desgràcies y de qui bé nos parle y mal nos vol.

1624

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-154-2

/f. 256(r.)

Fas nota yo, Pere Guasch, burgès y notari de Vilafrancha de Panadès, com per trobar-me edat de 67 anys, y per tenir un tremoló en la mà dreta, per lo que scrich ab grandíssim treball, y per haver sostenguts grandíssims treballs, he deslberat posar en lo present manual una part del borrador dels actes rebuts per mi en lo present any 1624. Y també y he copiadas algunas memòrias que en moltes parts de dit borrador tenia assentadas, volent que, puy jo no tinch remey de allargar lo present manual, que los actes de la dita part del dit borrador [ratllat: *sie allargada*] que no estaran allargats ab lo present manual, sien allargats ab notas segons mon stil; y ne veuran y trobaran molts exemplars ab mos manuals y borradors y libres de notes.

/f. 257r. [Al marge esquerre: Mort de Elizabeth Guasch, quòndam, segona muller mia]

Fas memòria com vuy, dimats, entra 5 y sis hores de la matinada, que comptam a 18 de juny 1624, és morta de mort subitànea la senyora Elizabeth Pineda, segona muller mia, la qual Nostre Senyor y sa infinida misericòrdia tingue en lo cel.

[Al marge esquerre: *Raventós de la Tallada*]

Fas memòria com, segons la relatió que me ha feta en Raventós, lo meu standant de la Tallada, se ha collit en dita heretat, en los presents messos del any 1624, lo següent:

Ço és en la Axermada 12 cavallons y mig de blat, que són per mi 2 cavallons y 1 garba; dins casa 5 cavellons de blat, que me'n toca 1 cavelló; de sègol 12 garbes, y per mi me tòcan 2 garbes; de ordi 29 garbes.

En Llorens, ab son sogre ab dita heretat, à collit: Ordi 16 cavallons, y a mi me tòcan 3 cavellons; de sègol 12 cavallons y per mi 2 cavellons.

/f. 257(v.)

[Al marge esquerre: *Casament d'En Victorià Guasch, mon fill*]

Fas memòria com vuy, dilluns, ans del mig dia, que comptam a 5 del mes de agost del any 1624, Victorià Bonifaci Guasch, mon fill, se és casat ab Elizabeth Mira, vídua relictà de mossèn Miquel Mir, quòndam, botiguer de teles de Barcelona y natural de la vila del Arbós, filla legítima y natural de mossèn Pau Danyó de la vila de la Bisbal, bisbat de Girona, y de la senyora Violant, de aquell muller, defuncts.

En après, dit Victorià ab sa muller y tres fills de dit Mir, l<a> hu anomenat Miquel, l'altra Francesch, y l'altra Pau se'n són vinguts a estar en ma casa lo die de Nostra Senyora de setembre de dit any 1624. Y havem estat en pau fins a [espai en blanc] de dezembre de dit any 1624 [ratllat: *que*] que yo l-s he trets tots de casa.

[Al marge esquerre: *Dit Victorià Guasch*]

En après, a 8 de janer 1625, en poder de mossèn Antoni Mas, notari, mon gendre, dit Victorià, mon fill, y jo havem fet un acta de concòrdia, y ell me ha renunciat a la donatió [ratllat: *que*] y heretament li tenie ja fet ab sos capítols matrimoniais rebuts en poder del senyor rector del Arbós, y jo li he donada la casa y heretat de la Tallada a totes sas voluntats; y a mi també me réstan les scriptures y tots los altrás béns a mes voluntats. Y de assò ne fas mensió en mon llibre segon de comptes, fòlio 5.

1625

Notari: Pere GUASCH

Signatura: P. XVI-154-3

/Primer full sense numerar (v.)

En aquest any de 1625, en lo territori de la present vila y en tot lo Panadès y ha hagut la més mala anyada y collita de forments que jo, que só en est present de edat de 67 a 68 anys, y tots los natats hàjan vista en nostra edat. Si bé és ver en lo any 1584 y hagué una malíssima anyada de tots grans per tot lo Panadès, <y> en

lo territori de la present vila y hagué bona anyada que aparexie que nit y die y haguessen regats los blats.

La collita dels ordis y civades en dit any 1625 és estada mitjansera.

La collita del vi, prou bona.

La collita del oli, malíssima.

Lo octumne és est molt plujós y ab grandíssima dificultat han sembrat la gent.

Tots los negossis y tractes [y] dels juristes, notaris y menestrals són anats molt mals, lo que may los nats han vist ni hoyt a dir.

En lo octumne de 1624 [ratllat: *il·legible*] y hagué mal sementer, que los blats y splets per falta de plujes no pugueren nàxer, ni en lo ivern també no-y hagueren plujas [ratllat: *y axí se considera*] fins molt endins del dit any 1625.

La gent no trob qui l-s deix un diner ni a censal, ni violari, ni en altra manera per la bestiesa gran, que, de 45 anys a esta part, han feta de posar ab los capítols matrimonials com heretant fills per filles y filles per fills los de aquell matrimoni procreadors. Y axí, y ha hagrada, y de present [ratllat: *il·legible*] y ha en tot lo dit any fins vuy, que-s a 24 de dezembre 1625, la major pobresa de diner que may jo ni los nats hàjan vista.

De maldats y traycions se'n han succehidas infinidas. Nostre Senyor Déu o [ratllat: *il·legible*] vulla per sa infinida misericòrdia remediari y tenir-nos de la sua Santa Mà.

Publicat a Acción Católica (20-V-1945).

1634

Notari: Francesc RIGUAL

Signatura: P. XVII-111-1

/Primer full sense numerar (v.)

Vuy disapte que comptam a tretze dies del mes de maig de la Nativitat del Señor mil sis-cents trenta-y-quatre, entre quatre y sinch ores de la tarda, és nat un fill comú de mi [al marge esquerra: *Francesc Rigual, notari*] y de Manuela, muller mia. Y diumenge, a 14 de dit, fonch batejat per mossèn Jaume Rigual, prevere de Vilafrancha, mon jermà. Y són estats padrins mossèn Ramon Codorniu, botiguer, y la senyora Isabel Laurador, muller de misser Bernat Laurador. És-li possat nom Ramon, Isidro, Bernat y Antoni. Nostre Senyor lo vulle dexar estar en aquest món per moltíssims anys, que lo vulle fer molt bon cristià y servent Seu.

1634

Notari: Geroni XAMMAR

Signatura: P. XVI-209-3

*/Primer full sense numerar (r.)**

Aquest manual és regulat fins en 26 de maig y lo restant de dit any no està regulat. Y lo borrador servex de manual, puix està allargat y cosit ab aquest.

1637

Notari: Francesc RIGUAL

Signatura: P. XVII-102-1

/Primer full sense numerar (v.)

Vuy disapte, que comptam a 27 del mes de juny any de la Nativitat del Senyor 1637, a sinch ores y un quart de la tarda, és nat un fill comú a mi y a la dita senyora Manuela, muller mia. Y a 28 de dit fonch batejat per lo reverent mossèn Joan Simó, vicari perpètu de Vilafranca de Panadès. Y són estats padrins mossèn Joan Ortolà, menor de dies, botiguer de draps, y la senyora Elisabeth Joana Codorniu, muller de mossèn Ramon Codorniu, botiguer. Y han-li possat nom: Joseph, Pere, Joan, Ramon. Nostre Senyor lo aja aportat per a bé en aquest món y lo vulle fer un gran servent seu, amén.

1644

Notari: Jacint RIGUAL

Signatura: P. XVII-112-2

/Primer full sense numerar (r.)

1644. Borrador del manual y alguna cosa regulada del manual de Francesch Rigual, quòndam, notari de Vilafranca de Panadès del any 1644.

Nota que a las cubertas del present manual o borrador trobaràs aquest any cosas reguladas o papers bolants de dit manual del 1644.

1645

Notari: Francesc RIGUAL

Signatura: P. XVII-105-1

/Primer full sense numerar (v.) després de l'índex

Vuy dimecres, que comptam a trenta dies del mes de agost, any de la Nativitat de Nostre Déu *Jesucristus* [al marge esquerra: *mil sis-cents quoranta-sinc*], a deu

* Escrit amb lletra diferent a la del *Manual*.

ores y mitja de la nit [ratllat: *nat*] és nat un fill comú a mi, Francesc Rigual, notari, y Amanuella, muller mia. Y a trenta dias de dit mes, a les sis hores de la tarda, fonch batejat per lo reverent mossèn Jaume Feliu, prevere y vicari perpetu de la present vila. Són estats padrins mossèn Joseph Soler, apothecari de dita vila, y comara la senyora Mariàngela Xamar, doncella, filla llegítima y natural del magnífich señor Bernat Xamar, burgès y notari de la present vila, y de la senyora Mariàngela, muller sua. Han-li possat nom Joseph, Bernat, Pere Màrtir y L(1)op. Nostre Senyor lo aje aportat per bé en aquest món y lo vulle fer bon cristià y gran servent seu, amén.

1678

Notari: Josep ROSSINES
Signatura: P. XVII-334-2

/f. 1(r.)

Vuy, als 28 de octubre 1678, die de Sant Simon y Judas apòstols, fira de la present vila, entre la una y las dos horas de la matinada, és estat servit Déu Nostre Señor [ratllat: *encomanar*] deslliurar a Isabel, muller mia, del part de una filla, la qual és estada batejada diumenge als 29 de dit. Foren padrins lo senyor Pere Pau Xammar, burgès, [ratllat: *il·legible*] y la senyora Maria Macià y Esteve, muller del senyor Emmanuel Macià, burgès, cunyada mia. Li posaren per nom Josepa Theresa y altres. Déu la fassa una sancta.

1681

Notari: Gabriel FREXAS
Signatura: P. XVII-338-2

/Primer full sense numerar (v.)

Vuy, als 21 de setembra 1681 [marge esquerre: *entre las sis y las oras de la tarda*] Nostre Senyor és estat servit encomanar-me una filla, la qual fonch batajada als 24 de dit mes. Fóran padrins lo magnífich Joseph Casanovas, burgès, mon conyat, y Madalena Frexas, viuda, ma mara. La qual se anomena Maria Madalena, Isabel y Catharina. A la qual Nostre Senyor vulla donar, tant en lo temporal com en lo esperitual, aquells auments que jo desitj.

1689

Notari: Francesc MORERA

Signatura: P. XVII.194-2

[Quadernet solt (amb numeració aliena al volum)]

f. 194r.

Cathalans ab gran manera
alagrem-nos sumament,
puix aixim de la cadena,
Chatalunya del torment.

Molts anys à que estava trista,
sens parlar ni alenar,
per tenir tanta desditxa
composar y sustentar.

Causant-o alguns ministres
y menjayres de ciutat,
composant als llochs y vilas
sens el rey tenir-i part.

Sols per afartar sas casas
y tenir sobrat diner
nos cercaven las desditxas
pel pagès poblat cafer.

La terra tota alterada
en vèurar la tal maldad;
veig la gent s'és axecada
per cercar la llibertat.

Ningú veig que se movia
sinó quatra cavallers
anant junts de romaria
defensant pobre pagès.

Despertant al qui dormia,
vayent-se asitiats
àn posat molt a la mira
als qui estaven discuydats.

Despartau's la gent lusida
als qui presumiu de gran,
per la terra no s'i mira
y al manxol lo defensau.

Eu posat vostra prudència
mirant llibres y papers,
suplicant a la Audiència
lo bruxot que se llibrés.

Defensau una barraca,
un presidi que-s perdés;
un Sayol de bona fama
comportar se destarrés

Comendant quatre menjayres,
pels Sayols mal se escrigués
què costaven las desitxes
y mentint tots al palès

Veyg la terra axecada
junt ab lo bras del calsó
assistint la barratina,
manant doctor Pallisó.

f. 194v.

En la terra se firmava
vol y demana Pellisó
que la gent fos perdonada,
fora contribusió.

Los Sayols prest que vinguesen
ab onra de compliment,
cavallers que s'i firmasen
virreys, jutges y regent.

Tot allò que-s demanava
Nostre Rey ho à promès;
vol la terra asosegada,
lo tribut no se pagués.

Veitg los duchs, comptes ce exécan
defensan lo bras calsó,
tal maldat que la llavasen,
llevar contribusió.

Las maldats que-s són usades
no se poden comparar;
lo escriptorer cartes falses
fins lo Rey vol enganyar.
Ara sap vostres vilesas,
lo mal que veu poseït;
las maldats tant descubertas
que se còntan dins Madrid.

Per lo joch y per la puta
volen perdra lo Príncipat;
vòlent pedra molts la
[ratllat: vida] onra
per la negra amistat.

Que no y à valor ni forsa,
tal maldat ser defensat;
sols Sayol que-n consiència
sol valor s'à demostrat.

Gastar-se son patrimoni
de bon cor y voluntat
per desterrar los dimonis
que a molts ne àn tentats.

Veitg la un se mira l'altra,
no y à llengua per parlar;
ara que vèuan la guia
se voldran desencusar.

Veitg la terra se perdia
comportant tal disbarat,
vostra renda difinia
sens poder ser sasiat.

A noblesa Catalunya
recordau's del temps pasat!;
sobra de la valentia
ara féu lo descuydat.

ff. 195r:

És per falta de moneda,
no destresa ni sentit;
dins Ciutat entra noblesa,
lo marxant és aplaudit.

Direu-ma és qui comanda
en Casa de la Ciutat:
lo marxant y macatrefa,
al qui va ab falsedat.
Mirau-vos aquella gàbia
de la porta de Ciutat:
lo traydor se castigava
posant-y de dins lo cap.

Ara acampa qui més roba
sobre tots més estimat
és sentència sa mentida
aplaudida la maldat.

Algun temps era bellesa
la Casa de la Ciutat;
ara veitg tot és tristesa
de marxants molt comendat.

Usurer may no n'i falta,
d'elgus lladres ser robat,
l'arcabot s'i ensicula
y burot à rematat.

Mirau tots qui comandava
per ser tal ensiculat;
un marxant y macatrefa
y traydor a la Ciutat.

Mirau-vos si dich mentida
y creyeu-ma verament:
dins Ciutat y Catalunya
sols tenim caps de torments.

La noblesa se perdia
anant tots endormiscats,
an Sayol los despertava
i-ls calsons qui arribats.

Descobrint las brivonades
dels traydors tant declarats,
als qui féyan bonas torras
dels diners tan mal guanyats.

La noblesa tindrà renda,
lo pagès asosegat,
al repòs per Catalunya
i·ls traydors lo cap picat.

Soldadesca ben pagada,
los presidis proveïts
la puta desconsolada
sens manjar y poch ardots.

/f. 195v.

Puys la mel s·és acabada
de la casa del patró,
manjarà una arengada,
no gallina ni moltó.

Pagareu la mala vida
eu causada al patró,
fent·los manjar all y seba
per dar contribusió.

Nit y die, vent y pluje,
mal vestit y poch menjat,
al diner qui molt costava
sols servia pel pecat.

Cantem tots ab alegria
als Sayol que Déu los guart,
puis nos cúran la metzina
que·ls traydors nos (ha)vian dats.

Visca lo Rey de Spaña,
nostre para prinsipal,
defensant·lo nit y dia
als traydors dar·los dogal.

Paperotas nos donaven
ministras de Cataluña,
ab axò nos engañaven
per sercar·nos la ponsoña.

-Finis-

/f. 196r.

Désimas del tumulto movido por
las contribuciones a los primeros de
abril de 1688

En el confuso rumor
con que el tumulto convida,
con fidelidad de vida,
zelos creo y miro amor,
amor en el mucho ardor
e insufrible sentimiento;
zelos miro en lo violento
de los vassallos diamantes,
pues los zelos fulminantes
nunca usaron cumplimientos.

¡Viva el Rey, dise, de Espanya!
De amor son esos asentos
y así no de estos alientos,
Carlos, tu cristal se enpanya.
¡Vive el rey! en la campanya
dizen, Carlos, y dirán,
pues os aman y amarán
por más que lo contra disen
tanto que armados os disen
lo que en la campanya arán.

Dorat, Carlos, estos hierros
y en este tumultar
prevenir que no en ladrar
la lealtat quita a los perros;
no echéys, no, por esos serros,
perro es de ayuda el menor
d·este consiliado ardor,
pues todo perro y labrel
contra muchos ladra fiel
mas no contra su senyor.

Contento podréis estar,
Carlos, con quien ya blasona
que quien sitia a Barcelona
a París podrá citiar;
bien podréis disimular,
senyor, los hierros agenos

de lealtad, y si llenos
de ira dan los informes,
informes son no conformes,
no medisina, veneno.

/f. 196r.

¡Viva el Rey, viva su grey!
Espanya [...] recobras;
que el rey vive de los pobres
y el rico vive de él;
que el Rey viva, es viva ley
y esta ley el pueblo establese,
que en los grandes acontese,
con ambisiosa afirmera,
solicitar que el Rey muera
si confiado adolesse.

Si Éspero y Lusífer bella
a Espanya el nombre le da,
¿cómo la corona está,
Carlos, con tan poca estrella?
Mas no por vos ni por ella,
por nula disposiisión
ce malogra la influsión
del planeta más benigno
y surte effeto maligno
de sana constelasiión.

/f. 197r.

Alerta catalans,
ab armas a las mans
defensareu la capa,
perquè los soberans
ab sos discursos vans
volen perdra la pàtria.

Ab lo servey del Rey
mirau qu-és fora lley
sa intensió danyada,
que us vòlan espantar
y del tot acabar
si retirau la cara

Algun àngel del sel,
judico sant Miquel,
guiava vostres passos
quant Centellas comptat
primer s-és oposat
a deslligar los llasos.

Lo marsial furor
no basta fer temor
a gent tan animada;
és que anaven armats
y ben abrocarats
de la rahó sobrada.

Als sinch dias de abril,
vuitanta-vuit y mil
sis-cents penso comptàvem,
al pla se demostrave,
de muralla as mirave
la fúria catalana.

Ab corns, veus y clamors
dèyan: Mirau traydors,
visca lo Rey de España,
muyra lo mal govern
y vaja en lo infern
qui lo regne enmaranya.

Tantas contribusions
per sustentar brivons
y consemblant canalla;
lo país asolat
y tot lo Prinsipat,
mes lo pitjor se calla.

No val constitusió
ni privilegis bo
perquè tot se trespasa;
abèrran diputats
y fan més disbarats
que gent de carabasa.

Carlos Rey y Señor:
mirau qu-és gran pudor
los vasalls com los tràchtan;

vòlan sian esclaus
qui la sanch, lliberals,
per servir-vos escampa.

Si ténan llibertat
molt bé que ho àn guanyat,
com las històrias pàrlan;
que regnes y comptats
tots vos àn presentats
per fer-vos gran monarca.

Ànimo catalans,
ab valor de romans

feu que la vostra pàtria
puix sempre sou estats
entra los prinsepats
temuts de molts monarcas.

¡Visca Carlos Segon!
cridau per tot lo món:
qu-és rey de nostra Espanya,
que si no-l defensau
quedarà son palau
més buit que una canya.

Publicat i anotat a Estudis d'Història Agrària (Barcelona), núm. 10 (1994).

1690

Notari: Francesc MORERA
Signatura: P. XVII-169-1

f. 1r.

Nota com ab los presents quaderns de 2 del mes de juliol en avall és rebut tot lo contracta en poder de Joseph Soler, notari, per morí dit Morera dia 2 de juliol.

1693

Notari: Dídac MIRET
Signatura: P. XVII-45-3-1

f. 1v.

Aquest any aní en campanya per capità de la present vila.

1697

Notari: Josep MARTÍ
Signatura: P. XVII-230-1

f. 1r.

Noto com vuy, als 15 de novembre 1697, trobant-se en la present vila lo excel·lentíssim senyor conde de la Corçana, lloctinent y capità general en lo present Principat de Catalunya y sa Cort, y lo molt il·lustre y fidelíssim consistori de deputats y oydors de comptes del General de Catalunya, se són publicadas las paus

entre Nòstron Rey Carlos segon (que Déu guarde) y lo Rey Christianíssim de França. Las quals se són publicades a so de tres trompetas y timbalas dels generals del real exèrcit de Nòstron Rey de España que-s troba en dita Cort. Y se són publicades, primerament, davant del palàcio de sa excel·lència, que és en la casa de Joseph Llaurador, notari públich de Barcelona, que és a la plasseta del carrer dels Farrers; davant la casa de la Pia Almoïna, a hont habita don Francisco Portell, advocat fiscal de la Règia Cort; davant la casa a hont habita don Jayme Vicens Alamany Descallar, regent de la Real Thesoreria, que és dels hereus del quòndam doctor Josep Damià Pasqual, situada en lo carrer dels Farrers; y davant la casa de la Universitat de la present vila. Y foren publicades ab catafals per Pere Daydí, corredor jurat de la present vila, ab assistència de Joan Vasia, algutsil real, Joan Vilahú, algutsil de la Real Thezoreria. Y aquellas llegia tal, [espai en blanc] fiscal de la Règia Cort, estant los dits algutzils y dit lector assentats en un banch sobre dit catafal, ço és, lo dit lector al mitg de dits algutzils.

1697

Notari: Josep MAS

Signatura: P. XVII-314-2

/Primer full sense numerar (v.) després de l'índex

Noto jo, Joseph Mas, burgès y notari públic de Vilafranca de Panadès, bisbat de Barcelona, com vuy, als 26 del mes de juliol del any 1697, lo molt il·lustre y fidelíssim consistori del General del present Principat de Catalunya, per absència del nobla senyor don Ramon Codina, secretari major del dit General de Catalunya, me à subrogat en dit offici de secretari major. Consta de dita subrogació en poder del discret Barnat Forès, notari públic col·legiat de Barcelona y notari o escrivà de dit consistori, dit dia y any, trobant-se dit consistori del General en la present vila de Vilafranca per rahó de estar asitiada la ciutat de Barcelona de las armas francesas.

1698

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII- 365-2

/Primer full sense numerar (r.) abans de l'índex

Nota ad futuram rei memoriam

Com vuy, als 20 de maig 1698, tersera festa de Pasqua del Sperit Sant, és estat servit Nostre Senyor aportar-se'n a Major Glòria Sua, la ànima de mon pare y senyor, Joseph Martí, entre las tres y las quatre horas de la matinada.

1698

Notari: Josep MAS

Signatura: P. XVII-315-1

/Primer full sense numerar (v.) després de l'índex

Fas nota com vuy, que contam als 2 de juny de 1698, fent y selebrant en esta vila de Vilafranca la octava del Corpus, se trobà dit dia fer la festa lo carrer dels Farrers en la Parrochial i glésia de dita vila, y accedí ab la lluminària, lo que fins vuy no s-era vist en dita i glésia, a lo menos de mon recort –y tinch 60 anys pasats–, ni menos oït o dit a mos majors. Y [ratllat: *fou*] és que àn adornat lo altar Major tot, de<|>s del més alt fins al presbiteri, ab moltas atxas y llums, ço és, dos atxas acà la figura dels sants se tróban en lo altar Major, y molts llums en lo presbiteri y dexà, y demés en ramada fins al devant del sepulcra. Y [pleta] que [ratllat: *il-legible*] consistia ab sent y dos atxas ab diferents parts divididas y més de quatra-sens siris que se astimarían aserca de sinch-cents y cremant tres salmons. Y predicà un capuxí, y féu gran prèdica, que fou corresponent a la festa. Y axí fas esta nota jo, Joseph Mas, burgès y notari.

*Vuy, die 5 del predit mes y any, fas additió a la sobradita nota com lo dijous de dita octava del Corpus, qui fa la festa lo carrer de la Cort, accedí lo sobradit ab gran manera, que després de haver posat al altar, ab siris de mitja lliuras y salmons, nou doblas de sera obrada, se posaren 150 atxas que, per no trobar lloch, las posaren des de la capella de Sant Miquel fins a la de Sant Aloy, y de la capella de Nostra Senyora del Roser fins a Sant Lluch, ab las brandoneras de la Semmana Santa y devant del cos. Axí mateix, dita llumi- /*Segon full sense numerar (r.)* nària estava a mida ab las pilas de las seras del sepulcra, sens siri algú, sinó tot matizatz de atxas, que no s'és vist nunca. Déu nos fasa gràcia o vejam ab major augment per ser en glòria de Nostre Senyor.

1699

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-366-1

/Segon full sense numerar (r.) abans de l'índex

Nota ad futuram rei memoriam, com en lo present borrador, als 15 de mars 1699, se trobarà un acte com se és posada la primera pedra en la i glésia nova de Nostra Senyora dels Dolors que la venerable congregació fa fer y fabricar de nou en lo carrer de la plassa del Oli y al costat de la i glésia del Socós.

També se trobarà en foli 342 una procura en castellà per a casar-se y un testimonial com no era ni és estat casat.

* Fins al final del text al marge esquerre.

1700

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII- 366-2

/Segon full sense numerar (r.) abans de l'índex

Nota

Vuy, als 25 de octubre 1700, en la iglésia Parroquial de Santa Maria de la present vila, fonch beneyda una campana dita Santa Maria y Sant Fèlix per lo reverent doctor Joseph Moxí, vicari perpètuu de dita iglésia, ab molta solemnitat y assistència de moltes personas, y en particular de molt clero y los magnífichs jurats.

Nota ad futuram rei memoriam

No se admiren si est any se à fet tant poch negosi, que lo Rey y lo Papa moriren. Encara que, gràcies a la Divina Magestat, lo mateix any o recobrem tot.

1700

Notari: Josep MAS

Signatura: P. XVII-316-1

/Primer full sense numerar (v.) després de l'índex

Noto jo, Joseph Mas, burgès y notari, com Sa Santedat, a petició del Il·lustre senyor [espai en blanc] Molinès, ardiaca de Panadès y auditor de la Rota, féu gràcia de un cos sant anomenat Sant Fèlix Màrtir a esta vila de Vilafrancha. Y arribà als 11 de setembre de 1700 a la tarda, ab una caixa de vidra cristallí, ben conduhit, y lo dexaren a Santa Clara. Y a la nit lo anaren a cercar ab professó molt solemne, ab moltes atxas, y lo aportaren a la Parrochial iglésia, y lo posaren al altar Major y se's digueren completas solempnas ab cantors que vingueren de Barcelona, del convent del Carme; y se feren alimàrias dita nit. Y després, lo diumenja, dilluns y dimarts se féran grans festas ab capelles ardents, solempnes officis y prèdicas, predican(t) lo frare Joseph Llaonart del orde de Santa Catarina, lo prior Joseph Camps, guardià de Sant Francecsh, y lo pare fra Francisco Carrero, religiós carmelita. Lo últim dia se féu professó a la tarda ab totas las ordas molt solempnas.

*Y al tornar la prosessó fou conlocat y depositat lo cos de dit gloriós Sant Fèlix Màrtir en lo sepulcra de dita iglésia, de sota lo altar Major, ab un retaula nou dedicat y fet per dit Sant. Entre las vuyt y a las nou oras de la nit, dimar(t)s, que contàvem als 14 de setembre de 1700, dia de Santa Creu, sent vicari lo reverent doctor Joseph Moxí [segueix: *il·legible*] /f. 1r. jurats los magnífichs Pera Pau Xammar,

* Fins al final del text al marge esquerre.

burgès, Francisco Urgellès, adroguer, Pera Balaguer, parayre y Pau Lleó, pagès. Y esta nota fas per trobar-me en tot lo sobradit present, y a tenir més lloch la avria més extensa. Y adevertesch que, darrera la testa del cap de dit Sant, apar tinga algunes gotas de llicor o sanch.

1701

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-367-1

/Primer full sense numerar (r.) abans de l'índex

Als 22 de juny del present any 1701 à comensat Joseph Noguera, scrivent, natural de la vila de Espar(r)aguera, a practicar en ma casa.

1701

Notari: Josep MAS

Signatura: P. XVII-316-2

/Primer full sense numerar (v.) després de l'índex

Fas nota jo, Joseph Mas, burgès y notari de Vilafrancha, com en lo mes de octubre, nohembra y desembre del any proppassat 1700 no plogué, y la gent estàvan si sembrarían o no. Y n'i hagué molts que sembràran. Y quasi tots, però, los blats y demés grans nasquèran malament y molt clars. Y tampoch plogué en tot lo mes de janer del present any 1701, y los preus del blat s-era molt alterat, que anava a trenta-sis, trenta-set y fins a trenta-vuyt; y lo dia últim de janer plogué un poquet y se refrescaren un poch.

Y al primer de febrer del present any 1701 lo doctor en drets Barnat Llorens, burgès de la present vila, y altràs, sembrà un camp de blat serca la Rambla de dita vila y prop lo portal de Nostra Senyora, y plogué un poch en lo dit mes de febrer, però no-s dexàvan de fer pregàrias a Déu Nostre Senyor nos donàs aygua, y invocant a Sant Fèlix Màrtir que és lo cos sant és baix al sepulcra de la Parrochial yglésia de dita vila. Y la vigília de Santa Madrona, a 15 de mars, [al marge esquerre: *havent lo dia antes lo dit cos de Sant Fèlix ab molta devosió y orde, fou cosa miraculosa de dit Sant que*] plogué molt bé, que la terra se amarà, y després ensà àn continuat las ayguas, que és cosa miraculosa dels esplets que y-a en la terra, que no càban als camps. Y así mateix lo que se sembrà al primer de febrer. Y faré la nota si Déu me dóna vida de la cullita hi aurà. Fas esta memòria vuy als 10 de maig 1701.

f. 1r. al marge esquerre

En dit camp de dit doctor Llorens, ab mitg jornal, s'i culliren 8 quarteres de blat, y ab un jornal de ordí sembrat lo mateix dia de Joseph Soler, apotecari, ab un

jornal s'i culliren 18 quarteres de ordi que és al Clot de Moja. Y en las demás terras hi agué bona collita y major de gra groser.

Publicat a Acció Católica (20-V-1945).

1703

Notari: Josep MAS

Signatura: P. XVII-317-1

/Primer full sense numerar (v.) abans de l'índex

Fas nota jo, Joseph Mas, burgès y notari de la present vila, que vuy, que contam als 21 del mes de abril del any 1703, s'és tret o ensenyat per necessitat de aygua lo cos (de) Sant Fèlix Màrtir que està conlocat de sota lo presbiteri del altar Major de la Parrochial iglésia de la present vila. Y se fa esta serimònia totas las vegadas que se ensenya. Y és que la Universitat, dos o tres días antes, envia lo síndich a fer la petitió a la Reverent Comunitat y vicari perpètuu; y confórman que no s'és negat nuncha en urgents necessitats. Y lo dia asenyalat, al matí, [marge esquerre: *se baixa ab professó a la capella del Sant, y*] se canta un offici solempna en la capella de Sant Fèlix, y se descobra lo Sant, y està fins a la una ora del mitgdia. Y de una hora a dos van los religiosos de Sant Francesch ab professó, y per més commòurer és bé vàjan cantant, y estan en orasió fins a las dos. Y de las dos a las tres éntan en orasió los religiosos trinitaris ab la mateixa forma, y de las tres a las quatra éntan en orasió los paras caputxins ab la mateixa conformitat ab professó. Y de las quatra a las sinch éntan en orasió los magnífichs jurats y proms acompanyats de balla y veguer, y personas burgesas, y altrás de port; y de las sinch a las sis entra la Comunitat [ratllat: *il·legible*] en orasió fins a las sis, y a las sis tornen los* jurats a la iglésia y se diuen completas, y ditas, désan lo dit Sant y se'n puja la Comunitat ab los jurats ab professó, y assisteix veguer y balla, fins al presbiteri. Advertint que lo síndich deu anar a convidar y avisar als dits convents.

Publicat a Acció Católica (20-V-1945).

1706

Notari: Josep SOLER

Signatura: P. XVII-282-2

/Segon full sense numerar (r.)

Nota com vuy, die present, que contam als 28 del mes de juny del any del Señor de 1706, a les que devían ser las sis horas de la tarda, arribà en esta vila la

* Fins al final del text al marge esquerre.

Sacra Catòlica y Real Magestat de Carlos Terser, Nostre Rey y Señor que Déu guarde. Se li és feta gran entrada. Los jurats, junt ab molts de altres lo anaren arribar. Y los jurats y vergués anàvan consularment. Y lo jurat en Cap, qui és Jaume Tort, notari. Y lo encontraren serca la creu de La Granada. Luego baxaren de cavall donar-li la benvinguda, tornaren a muntar a cavall. Al cap de un rato los digué se cobrissen tots, posan-se devant al Rey, encaminan-se dret en esta vila. Y ha entrat a cavall sens tàlem, passant per lo portal de la Font. Lo qual portal estava molt adornat de diferents panyos de seda y alguns estendarts, ab un docer sobre lo portal. Y sota lo duien un retrato de dit rey; corria dit adorno per mans dels pares Caputxins. Tots los carrés estàvan adornats com lo die de Corpus. Passant per lo carré de la Font, la plasa de la Cort, carré de Santa Maria, dret a la iglésia al portal Major, entrant en ella ab tàlem fins a la porta del Cor de dita iglésia. Se posà al presbiteri al puesto acostúman estar los jurats que y havia un docer. Tot */segon full sense numerar (v.)* lo clero lo reberen. Cantaren lo tedèum. Molta lluminària que y havia per tots los altàs. Después lo acompanyaren fins al dit portal ab tàlem, ab gran acompanyament de *<d>xas* [ratllat: *y se'n*] ço és: del dit portal del Cor fins al portal Major de dita iglésia. Y dit rey se'n entrà al Palau que és axint per dit portal a mà dreta. Tota la nit molta lluminària ab gran foch. Lo endemà dematí los jurats li feren un rich present que consisteix ab dos badellas ab las banyas daurades y ab cordons de seda verda lligadas per las banyas, 12 multons, 12 anyells, 12 cabrits, 25 parells de gallinas, 25 parells de colomins, 12 parells de galls d'indi, 12 parells de cunills, 6 càrregas de vi bo negra, dos càrregas de malvasia, una càrrega de vi trobat, un barreló de vinagre blanch, 500 pans blanchs [al marge esquerre: *75 quarteras de ordi*] y alguna [ratllat: *altra*] cosa que jo no-u [ratllat: *vist*] poguí vèurer per tanta gent que aportàvan dit present. La una cobla devant, l'altre al mitg, y la altra serca al cap devall, que la gent que aportàvan dit present arribàvan desde dit Palau fins a la plassa Major y plassa del Oli. Y dit die de dit present que és als 29 de */tercer full sense numerar (r.)* dit mes die de Sant Pere y Sant Pau apòstols, anà dit Senyor Rey al ofici en dita iglésia a hont se feren las degudas seremònias, que fóra llarch lo aver-o de narrar tot, que la gent no-y cabia en la iglésia. Y lo endemà, que contàvem 30 de dit mes se'n és anat. Y axint del Palau se'n és entrat en la dita iglésia, à hoït missa, y à axit per lo portal que dóna al carrer de Santa Maria, y à muntat a cavall ab molts criats, cavalls y cavallers; y héran las quatre horas y mitga de la matinada. Passant per dit carrer de Santa Maria, per lo carré de la Cort, dret al Portal de Sant Francesch, prenent via dret a Tarragona y encaminan-se dret a Madrid. La Divina Magestat li dónia bon camí, victòrias y bona pau. Y en son seguiment molta noblesa, y entre altres lo ambaxador de Inglaterra, lo embaxador de Portugal, lo marquès del Conxe y molts de altres.

Ítem, per dita vinguda de Sa Magestat se posaren las grellas per los cantons, de manera que no-s puguessen tràurer mai més, que (cal) creure y estaran molts anys.

Ítem, en dit any se feren las picas de la aiga baneita de la iglésia de Santa Maria de la present vila y los padrissos de baix, Sant Fèlix.

Felip Cartró, escrivent.

1706

1707

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-369-1

/f. Primer full sense numerar (v.) abans de l'índex

Noto com als 20 del mes de febrer [ratllat: *entra*] del present y corrent any 1707, entra las dotze y la una del mig die, arribà en esta vila la Magestat de Carlos tercer (que Déu guarde), Rey de Espanya, venint de València medadament, y immediatament de la Torra d'En Barra, ab acompanyament de las preclaríssimas personas de son realme, y posà en son Palàcio, que és devant del sementiri de la part de la plassa del Oli prop la iglésia Parroquial. Y al endamà, a las 5 horas del matí, ho_ missa en la dita Parroquial iglésia, y se'n anà a Barcelona. Trobant-se jurats de dita vila en lo present any los magnífichs senyors Joan Sala, burgès, Jacintho Mascará, botiguer, Joseph Totasaus, teixidor de lli y Jaume Requesens, pagès.

Ítem, noto que, trobant-se en esta vila lo regiment de tropas españolas, mantingut per la reyna Anna de Inglaterra, essent coronel de aquell y (de) present general de las tropas aliadas inglesas, Milort Goloé, als 17 de agost del present any, volían passar per las armas o */segon full sense numerar (r.)* arquebussejar [espai en blanc] napolità y [espai en blanc] aragonès, soldats de dit regiment. Y a la que tot lo regiment format ab forma de batalla ab las banderas arbolant, y camina(n)t, exint primer de la plasa Major, aont se areplegaren, [ratllat: y *anant*] Cort avall dret al Reval de Sant Francesch, a la que foren devant la casa del magnífich Pera Soler, burgès y notari públic de dita vila, que la té situada en dit carrer de la Cort al cantó del carrer de Santa Maria, haont estava lo sargento Major, senyor [espai en blanc], se apartaren los dits soldats sentenciats [espai en blanc]; y aportan-los al dit raval per dit effecte, essent molt exortats per lo camí per quatre religiosos caputxins. Y estan ja per posar-los a la morera última del vall de dit Raval, que és devant del hort del Hospital, havent ja cridat los caps d'esquadras per a tirar-los, vingueren los jurats de la present vila junt ab tots los prelats dels convents de la present vila y, ab vivas llàgrimas derramant dels ulls de aquells, li [ratllat: *il·legible*] demanaren los lliurés de morir. */segon full sense numerar (v.)* Después de haver-o fet ja differents vegadas, a la que replicà però, eternit de tantas súplicas y llàgrimas, digué los perdonava.

1709

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-371-2

/Segon full sense numerar (r.) abans de l'índex

Ad futuram rei memoriam.

Noto com Déu Nostre Senyor fou servit aportar-se'n a millor vida la [ratllat: vida] ànima de la senyora Eulària Martí, vídua relictà del discret Joseph Martí, major de dies, quòndam, burgès y notari públich de Vilafranca del Panadès, pares del infraescrit senyor Joseph Martí Ferrer, també burgès y notari públich de dita vila. Die de la Gloriosa Verge y Màrtir Santa Eulària, als 12 de febrer, entra las set y vuyt horas de la nit del present y corrent any 1709.

Ítem, als tres de abril del present y corrent any morí lo noble senyor don Ramon de Copons y Grimau.

A primer de juny de 1709, Pau Jordà, scrivent, à comensat a escriure en lo estudi del senyor Joseph Martí y Ferrer, burgès y notari.

Ítem, noto com vuy, als 14 de juliol de 1709, se à fet extracció de jurat en orde */segon full sense numerar (v.)* tercer per mort de Nicolau Ràffols, parayre. Y és estat extreta la persona de Salvador Miret, pagès. Y se li à donat possessió als 15 de dit mes.

Ítem, noto tot *ad futuram rei memoriam* com aquest any de 1709 no hi ha aquest jurat en orde quart, si bé és veritat que és estada extreta la persona de Joseph Totasaus, texidor de lli. [ratllat: *lo qual per*]

/Tercer full sense numerar (r.) abans de l'índex

Nota que vuy, dijous, als sinch de mes de setembre del any 1709, à comensat a habitar y practicar en ma casa lo art de notaria Anton Raurez, scrivent, natural de la ciutat de Puigcerdà, bisbat de Urgell, fill del discret Francisco Raurés, notari públich de dita ciutat.

Vuy, als 3 de mars 1710, lo sobredit Anton Raurez, scrivent, se'n és anat de ma casa per la ciutat de Barcelona.

Y vuy, als 23 de juny 1710, Francisco Raventós, scrivent, à acabat de regular lo manual del present any 1709.

1710

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-372-1

/Segon full sense numerar (v.) abans de l'índex

Noto com vuy, dilluns, [ratllat: *dimarts*] als 3 de mars del any 1710, Antoni Raurés, scrivent, se és anat de casa del senyor Joseph Martí. Notari.

1711

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-373-1

/Primer full sense numerar (v.) abans de l'índex

Vuy, die 20 de febrer, se'n és anat Francisco Raventós, escriptor de Vilafranca, de casa de Josep Martí, notari, per Barcelona en lo any 1711.

Ítem, vuy, als 26 de dit mes febrer 1711, és vingut un escriptor dit Francisco Balaguer, de Tàrraga, y dit, comensà a p(r)acticar. [Al marge esquerre: *Als 7 de juliol 1711 dit Francisco Balaguer és dexat de practicar.*]

Ítem, als 28 de dit mes y any altre escriptor dit Joan Mensa, de Santa Coloma de Queralt, à comensat a habitar en ma casa per practicar.

Nota que vuy, dilluns, als 20 de juliol 1711, en la tarda, comensà Joan Mensa, scrivent, à proseguir en regular lo manual del present any.

/Segon full sense numerar (v.) abans de l'índex

Nota que vuy, als 26 del mes de febrer 1711, Francisco Balaguer, natural de la vila de Tàrraga, bisbat de Solsona, à comensat a practicar lo art de la notaria ab mi Josep Martí y Ferrer, burgès y notari.

Als 23 de dit mes de febrer Francisco Raventós, scrivent, se'n és anat de ma casa a practicar en Barcelona.

Als 28 de dit mes és vingut Joan Mensa, escriptor, natural de la vila de Santa Coloma de Queralt, a practicar en ma casa.

1712

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-375-1

/Segon full sense numerar (v.) abans de l'índex

Nota que vuy, dilluns, als 31 de octubre 1712, Anton Vidal, fill del quòndam, doctor en medissina, Jaume Vidal, de la present vila, lo dia de son òbit en la vila del Arbós populat, à comensat a practicar lo art de notaria en mon escrivania.

1713

Notari: Felip CARTRÓ

Signatura: P. XVIII-162-2

/Primer full sense numerar (v.) després de l'índex

Nota com vuy, que contam als 3 de novembre 1713, se ha celebrat missa en la iglesia Parroquial de Santa Maria de Vilafranca, y en lo altar Major, un senyor

bisbe de la Grèssia. Y és cosa bona vèurer tanta saramònia fan los grechs en la missa. Tota la iglésia hera plena de gent. Y se diu passà, que va a Sant Jaume de Galícia.

1713

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-376-1

/Tercer full sense numerar (v.) abans de l'índex

Nota que Francisco Balaguer, scrivent, natural de la vila de Tàrrega, ha practicat en ma casa lo art de notaria fins als 19 del mes de abril del present any 1713 que se'n és anat en sa casa.

Nota que Anton Vidal, scrivent, à practicat en ma casa lo art de notari fins vuy, als 6 del mes de juliol del present any, que als 7 de dit mes se'n és anat [ratllat: *il-legible*] per apartar-(s)e per lo disberat à fet dit die 7.

1714

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-377-1

/Primer full sense numerar (v.) abans de l'índex

Vuy, als 9 de mars 1714, à comensat a practicar del art de notaria en ma casa Magí Becardit, fill de Indefonso Becardit, quòndam, sirurojà de la present vila y de la senyora Paula [ratllat: *cònyuges*] Becardit y Guasch, cònyuges.

Vuy, als 29 de setembre de dit any, se'n és anat dit Becardit.

Vuy, als 15 de juny 1728, prosegueix Salvador Vallès a regular lo present manual.

1715

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-377-3

/Tercer full sense numerar (v.) abans de l'índex

Als 12 de mars 1715 se és comensat a regular lo present manual.

/Tercer full sense numerar (r.) abans de l'índex

Nota que al primer dia del mes de abril comensà lo paper sellat.

1723

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-380-2

/Primer full sense numerar (r.)

Nota com vuy, al primer de abril 1723, ha vingut per escrivent en ma casa Emanuel Macià, fill del senyor Magí de Macià, quòndam, burgès y de la senyora Esperansa, muller de aquell.

/Primer full sense numerar (v.)

Nota ad futuram rey memoriam

Com lo present any 1723 estant espatllat la curulla o simbori del campanar de la Parroquial iglésia de Santa Maria de la present vila (per la violència y estruendo de un llamp caygué en aquell), los senyors regidors de dita vila [al marge esquerre: *que aleshores éran*] feren adobar aquell ab la conformitat següent. És a saber: posant primerament set entenas per lo rededor de dita curulla. Y per no ésser prou altas, se'n empeltaren sobre aquellas altres set, lligadas fortament ab sas cordas y llibants. Y después de esto feren tres vestidas, ab pots clavadas, rodant tota la dita curulla o simbori. Y posant a la part forana pots clavadas ab claus, de modo que aparexia una tronera que sols se veyia de bax lo Àngel. Y fet tot assò anaren posant las escatas o rajolas que faltàvan, quals rajolas éran foradadas per poder-se clavar ab las llatas de dit simbori ab sos claus de blonse.

Lo mestre y oficials feren treballar en la dita obra foren: Joseph Ivern, major de dias y mestre de casas, y los manobres assistían foren */segon full sense numerar (r.)* Fèlix Ivern, jove mestre de casa, fill del dit, Joseph Trius y Joan Pausas, tots de dita present vila.

Lo qual campanar se midí o canà, y se trobà tenir de alt, co és del carrer fins al peu del Àngel, trenta canas y un pam. Lo Àngel, emperò, té 9 palms.

Y después de ésser adobat pujaren diferents personas, tant ecclesiàstics com seculars, per a vèurer-o y no-y prengué mal ningú a Déu gràcias.

1725

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-381-1

/f. 1r.

Nota ad futuram rey memoriam, com vuy, diumenge, als 9 del mes de setembre 1725, se són publicades las paus ab*

* Text interromput.

1726

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-381-2

/Segon full sense numerar (r.)

Ad futuram rei memoriam

Hoc presenti anno a nativitate Virgineo Partu 1726 die vero nona mensis augusti hora fere prima nocturna extremum vitae spiritum edit maxima cum resignatione Josephus Marrugat et Martí scriptor etatis suae triginta trium annos cuiusquidem vittae signa eterna felicitate ac beatitudine gaudere in dubie patefaciunt siquidem alias infirmitates non rarum anno postius satis atrocissimus praecedentes tam humilis ac pacificus sustinuit cuius spatium per duos fere mensis continuos duravit a nativitate die scilicet sexta mensis junii usque ad supra memoratum finis suae felicitis [ratllat: *diem*] nativitate vittae diem, ut videre est in hoc presenti protocollo [ratllat: *il·legible*] pagine 62 in quaquidem lineas dearandi finem dedit et mater seu eius genitrix quodidem in sacro babtismatis fonte divae Eulariae nomen promeruit eiusque impositum fuit quinque diebus sequutis die scilicet decima quanta eiusdem mensis et anni hora fere nona sexagesima decem Paenittenses ac sacra communione refecta */tercer full sense numerar (r.)* ab hac pariter vita ad sempiternam commigravit nom minus ac iam memoratus liber inequali patientia ac humilitate quorum corpora funeraliis nullis aliis secundis in sepulcrum apud altare seu scacellum Reverendissima Mariae Bonae Mortis scittum in ecclesia Parroquiali Beatae Mariae Villaefranchae Penittensis conditum illata fuere quorum animae requiescant in pace.

Notarum autoritate mea. Amen. Francisco Nin et Soler.

Ipsomet anno autoritate Benedicto XIII Pontifice Maximo attento quod anno praecedenti anni sancti ob maximos labores et [anxietodeiae] fidelibus totius orbis sustentas ac passas non potuerunt ire in urbem sanctam iubileum dicti anni causa lucrandi indultum fuit omnibus orthodoxis utriusque servii vere paenitentibus ac sacra communione refectis visitantibus in presenti villa parrochiale Sanctae Mariae ecclesiam conventrii Sancti Francisci de observantia ecclesiam conventii santi Triadii atque ecclesiam mol<l>ialium Sanctae Mariae de Monte Carmelo et ibi devote orantibus pre pace et concordia inter christianos principes [ratllat: *il·legible*] extirpatio nec heredicam impietatiis atque exaltationem nostrae Sanctae Chatolicae fidei et fere omnes non solum sanctorum venumeriam processionaliter maxima cum devotione illas visitabant.

1727

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-381-3

/Primer full sense numerar (v.) abans de l'índex

Presenti in anno ad humillissimas Catolici [ratllat: *il·legible*] Regis Nostri Philipi V Hispaniarum Regis preces beatitudo Benedicti 13 Pontifice Maximo concessit extentionem cultus festivitatis santi Isidri per omnem ditionem di Regis ad modus quo caeteae festivitatis atque dominica dies celebrari et custodiri seu coli solent.

Nota que als 9 del mes de desembre del present any Hyeroni Clariana, scrivent, se'n és anat de ma casa sens despedir-se ni dir cosa a ningú de casa.

1728

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-381-4

/Primer full sense numerar (v.) abans de l'índex

[Espai en blanc] *ad futuram rei memoriam*

Hoc in anno 1728 lapidibus plani ornati fuerunt [Interlineat: *vulgo empedrats*] vici duo huius villae vicus vocatus olim del Sant Sperit, nunc vero de la Font, alter appellatus de la Corts ille praetio novem solidorum pro longitudines ulna quiquidem istum constat ducenerum et trebus (salvo lapsu) iste vero praetio [interlineat: *solito*] constituto pro diurnu operibus vulgo jornals, singulorum domi factorum.

Noto que vuy, die 18 de juliol, ha vingut en ma casa Joseph Ortega, scrivent, natural de Tarragona, per a continuar la pràctica en *

Noto que est any se féu una bandera de domàs blanch, continent set canas tres quarts, a raó de [espai en blanc] et [espai en blanc] sou, cana, y [espai en blanc] canas de flocadura y cordons de blanch y carmesí. Val [espai en blanc] et [espai en blanc] sous. Qual se féu a fi de servir per la festa dels patrons Sant Ramon y Sant Fèlix Màrtir, y die de Corpus. Qual pagà part la confraria de Sant Fèlix y part la vila.

* Text interromput.

1729

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-382-1

/Primer full sense numerar (v.) abans de l'índex

Dijous, als 27 de janer 1729, als tres quarts de las dotse oras del mitgdie, ha mort mon amat germà, doctor Rafel Martí, havent rebut tots los Santíssims Sagraments, après de catorse dies de enfermedat.

Nota que vuy, dilluns, als 21 del mes de mars 1729, Joseph Ortega, scrivent [al marge esquerre: *natural de Tarragona, o de Valls*], se'n és anat de ma casa, qui diu va en Barcelona, a continuar la pràctica, havent practicat en ma casa des del die 18 de juriol 1728 fins vuy die present.

*[ratllat: *present*] Vuy, die [espai en blanc] de juny, ha pasat per esta vila lo il·lustríssim y reverendíssim denyor Don Pedro Copons y de Copons, fill de esta villa, a la ciutat de Tarragona per archebisbe de aquella, havent antes estat bisbe de Gerona per espay de alguns dos anys, havent també estat elegit bisbe de Barcelona.

/Segon full sense numerar (v.) abans de l'índex

Nota que vuy, dimarts, als 8 del mes de nohembre 1729, ha comensat Joseph Stalella, notari de la vila de la Llacuna, a practicar lo art de notaria en ma casa.

Dia 17 de desembre, jo, Joseph Stalella à prestat lo jurament de *bene et legititer habendo* en mà y poder de don Ginès Joseph Viar Rodrigras corregidor de Villafranca de Panadès, en presència del senyor Joseph Martí y Ferrer, <y> notari de dita vila.

1730

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-382-2

/Primer full sense numerar (v.) abans de l'índex

Est any 1730 se ha empedrat lo carrer de Santa Maria, lo carrer de la Cort i de las Cols, y lo carrer que-s va desde dit carrer de las Cols al Campanar, que-s diu La Ballesteria Bella, y lo [ratllat: *mans del*] carreró dit La Sabateria Vella; y contaren los jornals dels mestres sols, 41 lliures, sous.

Est any se elegí bisbe de Mallorca [espai en blanc] Panyellas, havent estat general de la Religió Benedictina; fill de esta vila, de edat 63 anys.

* Escrit amb una lletra diferent.

1731

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-382-3

/Primer full sense numerar (v.) abans de l'índex

Nota que als 11 [ratllat: *mens*] del mes de agost 1731, Salvador Miret, fill del quòndam Salvador Miret, pagès de la present vila, y de la senyora Francisca Miret y Esbert ha comensat a practicar lo art de notaria en casa de mi, Joseph Martí y Ferrer, burgès y notari, y ha prestat los juraments en mà del senyor corregidor.

Nota que dit Salvador Miret, als [espai en blanc], se'n és anat a Barcelona a practicar en casa de Miquel Cabrer, notari públich de Barcelona.

Nota que als [espai en blanc] de juny 1732, dit Miret à retornat en ma casa a continuar la pràctica. Y als 11 de setembre de dit any ha comensat (a) menjar en ma casa y ja tenia prestat lo jurament en mà del senyor Corregidor.

*Nota que en lo present any 1731 passà per esta vila lo Infant de Espanya Don Carlos de Borbon Farnesse, fill dels reys Don Felip 5, rey de España y de Doña Isabel. Lo qual anava a Florència y estats de Parma per duc de aquells estats. Y passà [espai en blanc] die [espai en blanc] de novembre.

1732

Notari: Josep MARTÍ I FERRER

Signatura: P. XVII-383-1

/Primer full sense numerar (v.) abans de l'índex

Nota que vuy, als 10 de setembre 1732, Francisco Rodil, scrivent, natural de la vila de Calaf, bisbat de Vich, se à retornat en sa casa, per dir vol anar a Servera a estudiar facultat major, havent estat en ma casa des de 31 de octubre [al marge esquerre: 1730] fins vuy dit die 10 de setembre 1732 practicat lo art de notaria.

1740

Notari: Pere SOLER

Signatura: P. XVIII-7-1

/Full sense numerar (v.) després de f. 291

En lo present any, al octubre, morí Carlos tercer, emperador de Alemanya, qui vingué en est Principat lo any 1706 y se'n tornà a Viena lo any 1713 per mort del emperador Joseph, son germà.

* Escrit amb una lletra diferent.

En dit any també morí la emperatris de Rússia, cunyada del dit emperador Carlos.

En dit any també morí lo Gran Turch.

En lo present any nevà molt, y la última vegada que nevà fou als 20 de marts que, havent-i hagut una cullita molt trista per causa de tantas ayguas, que ploqué fins a mitg mes de juny, y la herba o trèbol pujava més que lo blat, sols cullirin aquells que tenían mal menades las terras (i) havían sembrat als últims de noembre y desembre.

En dit any, la vigília de de Sant Andreu y agué un terremoto en esta, y demés del Principat, bastant crescut; fou de las 7 a las 8 horas de la nit. Y lo endemà, a la una hora de la tarde, tornà a repatir en esta, però no fou tan crescut.

En lo die de la octava del Corpus se hagué de suplojar la custòdia a la plaça Major, sota la volta de la casa que vuy és de Fèlix Miret, sabater, per una grandíssima pluja, des del costat de la Església que pasà al Sementiri.

En est any se mogueren las guerras de Itàlia per mort de dit Emperador. Nostre Rey Felip quint y anà ab un exèrcit de 70 mil hòmens, molt bona tropa; era general lo duch de Montemar. Lo rei de França y anà ab altre exèrcit més curt. Prengueren al emperador lo castell de Milà, todas las /darrer foli (r.) plaças de Itàlia, menos Màntua, la ciutat de Nàpols y demés; li prengueren lo regne Sicília ab sas plaças.

Lo rei de França y lo duch de Babiera guanyaren la ciutat de Praga y altres plaças, que éran ab los exèrcits cerca de Viena.

En dit any coronaren per Emperador lo duch de Babiera per mort del sobredit. Después entraren las tropas de la reina de Ungria, los feren retroedir, recuperaren Praga y Egra, en la qual y agué gran mortaldat de gent; guanyaren la Babiera, que y avia un gran general ungro dit Berenclau. Después feren paus y coronaren per Emperador lo duch de Lorena. Y lo regne de Nàpols y Sicília queda [repetit: *queda*] per lo príncep Carlos 3, fill de Nostre Rey Felip cinquè. Los ducats de Parma y Plasència, que tenia, queda per lo seu germà Felip.

1741

Notari: Pere SOLER

Signatura: P. XVIII-7-2

/Primer full sense numerar (v.) després de l'índex

Se fa nota com en lo present any 1741 morí don Ramon de Marimon, bisbe de Vich, català ab opinió de san(t), tant que, segons notícia, después de mort no li pogueren tràurer <de> llengua per no poder-li obrir la boca. Y axí mateix, lo sangraren y li tragueren sanch com si fos viu, y altres cosas com se deuen haver escrites.

En dit any se comensaren las guerras de Itàlia y Flandres per mort de Carlos V, Emperador. Y durant la guerra elegiren emperador al duch de Baviera, y al cap

del any morí, y después ne elegiren al duch de Lorena, casat ab la primera filla de Carlos VI, y las guerras se àn continuades fins lo any*.

En dit any morí lo Gran Turch y la Emperatrís de Rússia.

1743

Notari: Josep Anton SOLER

Signatura: P. XVIII-64-2

/Primer full sense numerar (v.) després de l'índex

En lo any 1749 don Francisco del Castillo y Vintimilla, bisbe de Barcelona, fou promogut al bisbat de Jaén, en la Andalusia.

Per vacació de est bisbat fou concedit per ell a don Francisco Dies Santos Bullón, y fou est promogut a governador del Consell de Castilla, y també fou promogut al bisbat de Sigüenza.

Y después, per sa promoció de bisbat, fou electo per lo de Barcelona a don [espai en blanc] Llopes de Aguirre, pàrroco que fou de la iglésia de Sant Just y Pastor de Madrit.

En 1756 fou electo bisbe de Jaca a don<t> Esteva Vilanova, ardiaca y canonge que ere de Barcelona, [V. G] y después fou promogut bisbe de Tarraçona en Aragó.

Per mort de dit il·lustríssim Lopes, de Barcelona, fou electo bisbe de Barcelona don Assencio Sales, valencià.

Per mort de dit Sales, fou electo bisbe de Barcelona a don Joseph Climent, també valencià. Est fou molt caritatiu, y féu moltes cosas pias en Barcelona. En temps de est il·lustríssim foren trets de Espana los Jesuïtas.

Per dexació que féu est del bisbat de Barcelona, ne fou electo don Gavino.

En 1760 fou electo bisbe de Zamora a don Jaume Cortada, català de Barcelona. Fou auditor de la Rota en Roma, y era ardiaca y canonge de Barcelona. Y después, per mort de don Pedro de Copons, archebisbe de [Barcelona], q-era fill de esta vila y fonch bisbe de Girona, fou promogut al archebisbat de Tarragona, dit don Jaume Cortada, al qual morí, y después, per mort del dit Cortada, fou electo en archebisbe a don Ramon Despuig, bisbe que era de Mallorca y tenia un germà que fou gran mestre de la Religió de Sant Joan.

Nota que del dit il·lustríssim Vilanova li fou mestre de cànon en Cervera lo doctor Cayetano Janer de esta vila, cathedràtic que ere en Cervera. Est, de torn, li tocà un canonicat de la catedral de Gerona. Después, per gràcia del rei, fou promogut a la dignitat de cabiscol de la catedral de Barcelona, y después fou promogut a la dignitat de cabiscol de la catedral de Girona altra vegada. Y diuen val pasadas de 2 mil lliuras.

* Text interromput.

/Darrer full sense numerar (v.) després del f. 292

En lo any 1744 morí don Benet Pañellas y Escardó, bisbe de Mallorca, general que fou de la orde benedictina de la observància de Sant Benet, frare que era de hàbit del monestir de Sant Feliu de Guíxols y fill de Vilafranca de Penadès. La casa de sos pares fou al Cap de Creus, que la té vuy Joan Olivella, negociant y ans espartan(y)er. La vengueren los pares de Sant Felip Neri de Barcelona.

1753

Notari: Pere SOLER

Signatura: P. XVIII-11-3

/f. 1r.

Als 20 febrer 1753 fou despatxat en la Cúria romana lo Concordat de la dataria del estat ecclesiàstich per lo regne de España que fou convingut entre lo Sant Pare Benet XIV, Papa, y Nostre Rei Fernando VI, que Déu guard. Y lo Papa se reservà per tot temps donar en España las dignitats següents. Són 52.

En la cathedral de Àvila, lo ardiaconat de Arévalo; Orense, ardiaconat de Bubal; Barcelona, lo priorat de Santa Anna; en cathedra Burgos, mestre escolia; Burgos, lo ardiaconat de Valençuela; Calaorra, ardiaconat de Nàxera; Calaorra, thesoreria; Cartagena, mestre scolia; Cartagena, simple de Albazete; Çaragoça, arziprestazgo de Daroca; Çaragoça, arciprestazgo de Belchite; Ciudad Rodrigo, mestre scolia; Santiago, archidiano de la Reina; Santiago, archedianato de Santa Tèsia; Santiago, thesoreria; Cuenca, archedianato de Alarcón; Cuenca, thesoreria; Còrdova, archedianato de Castro; Còrdova, simple de Villacasar; Còrdova, préstamo de Castro y Espejo; Tortosa, sacristia; Tortosa, hospitaleria; Gerona, ardiaconat de Ampordà; Jaén, ardiaconat de Baeza; Jaén, simple de Arzonilla; Lérida, preceptoria; Sevilla, ardiaconat de Xerès; Sevilla, simple de la Puebla de Guzmán; Sevilla, préstamo en la Iglesia de Santa Cruz de Ézija; Mallorca, prepositura de San Antonio; *viennen nullius provincia Toletan*, simple de Santa Maria de Alcalà R(e)al; Orhiguela; simple de Santa Maria de Elche; Huesca, cantoria; Oviedo, cantoria; Osma, mestre (es)colia; Osma, abadia de San Bartholomé; Pamplona, hospitaleria, aora encomienda; Pamplona, preceptoria general del lugar de Ollite; Plasència, ardiaconat de Truxillo; Plasència, ardiaconat de Medellín; Salamanca, ardiaconat de Montes; Sigüensa, thesoreria; Sigüensa, abadia de Santa Coloma; Tarragona, priorato; Therazona, thesoreria; Toledo, thesoreria; Toledo, simple de Vallejas; Tui, simple de san Martín de Rosal; València, sacristia mayor; Urgell, ardiaconat de Andorra; Zamora, ardiaconat de Toro.

/Primer full sense numerar (r.) abans de l'índex

Als 7 de setembre 1765 morí lo dit Pere Soler, notari, pare de mi, Joseph Anton Soler, notari. Morí de edat 84 an(y)s, vuyt mesos y tres dias. Rebé tots los sagra-

ments. Fou home molt felís, y clar de potèncias, no tenint en ell cosa de raresa de vell. Fou home molt pulcro de netedat. Sempre anà per si sol, sens tenir de menester ningú, ab gran lleugeresa.

Nasqué, o fou batejat a 4 janer 1681. Escrigué part de temps ab la mà esquerra, com se denota en los manuals. *Cuius anima in pace requiescat.*

1769

Notari: Josep Anton SOLER

Signatura: P. XVIII-69-1

/Darrer full sense numerar (v.) després del f. 200

Als 3 setembre 1769 ha comensat a practicar Joseph Miró ab mi.

1770

Notari: Josep Anton SOLER

Signatura: P. XVII-69-2

/Full sense numerar (r.) després de l'índex

Nota que est any fou comunicada orde de la Real Audiència als [repetit: *als*] notaris de no poder rèbrer actes de relacions jurades.

1772

Notari: Josep Anton SOLER

Signatura: P. XVIII- 69-4

/Full sense numerar (r.) després de l'índex

En est any 1772, Nostre Rei Carlos tercer féu fabricar moneda nova de or y de plata posant-i mescla, en atenció, segons se diu, que la moneda corria, (que) se fabricà en temps de son pare Felip cinquè, y de Fernando sisè, son germà, era de molt bon(a) qualitat y la trèian fora del regne. Féu passetas, mitjas, duros columnaris ab sa efigia a la una part y a la altre las armas y columnas, dobles de quatre, de dos, sensillas, mitjas dobles, y durillos de or.

En lo any 1778 augmentà los durillos en or 2 lliures, 4 quiscun més, que valen ara 2 lliures quiscun, menos de dos diners, més las doblas de 4 vellas cantelludes val més cada una 10 quartos; las rodonas ans de est any [espai en blanc] quartos per doblas, y axí en las demás las fabricadas desde 1778 rodonas.

1774

Notari: Josep Anton SOLER

Signatura: P. XVIII-70-2

/Full sense numerar (r.) després de l'índex

Nota que en est any, al noembre, ha fet tan grans frets y glasos que, de esta part de molts anys, no se havia vist. Ha mort molts oliveras, figueras y altres arbres. Los estanyos de la vora del mar éran glasats. Los ordís ne matà molts.

Lo any següent 1775, per sequedat, se tragué ab professó lo cos sant de Sant Fèlix Màrtir per la vila. Al cap dels vuyt dias plogué, y Déu nos donà una mediana cullita.

Nota, que en esta vila y havia un capellà de la Comunitat periliticat de dolor, qual no se podia valer, avent-lo de acompanyar, anant ab crosas, lo qual era molt devot de Sant Fèlix. Y trobant-se a la iglésia, confesat y combregat, lo temps de pujar la urna del cos del Sant de baix de la capella, essent al replà de la iglésia y mirant él lo sant sacerdot ab molta devoció, començà luego a posar-se la mà al cap, y continuant-se seguidament lo ofici se li digué implorant lo ausili per la aigua. Luego de ésser acabat, se'n retornà en sa casa de la Pia Almoina de fra March de Avinyó ab un(a) canya que tenia, sens aver agut de menester altre lo acompanyàs. Y caminava ab la canya (que) de ajuda no la agué menester. Y al arribar en la casa muntà la escala sens ajuda de la canya, y en ésser a dalt, experimentant lo auxili del Sant, se posà de alegria a ballar, y llançà la canya. Y a la tarde anà a la profesó de las pregàrias en companyia dels demás capellans, libre y sens bastó, seguint tot lo curs de la profesó. Y jo, Joseph Anton Soler, lo viu com entrava en companyia del clero a la iglésia. Y passant per lo Semantiri, al aver arribar alt en la casa, ohí de ell los grans alerits de alegria, com digueren altres capellans lo veren com ballava.

Nota que est any, al juny, Nostre Rei Carlos tercer anà (a) Alger ab una gran armada de vaxells, xàvechs y altres embarcacions, ab un gran cos de tropa; havent desembarcat la major part de la infanteria y cometent devant de la ciutat de Argell ab un gran arsenal, y devant de un gran bosch mol espès.

Publicat a Acción Católica (30-IX-1950 i 27-II-1952).

1775

Notari: Josep Anton SOLER

Signatura: P. XVIII-70-3

/Full sense numerar (r.) després de l'índex

En lo octubre de est any 1775 se retirà de est bisbat de Barcelona lo il·lustrísim senyor don Joseph Climent en sa terra de Castelló de la Plana, bisbe que era per renúncia féu del bisbat. Era un sant prelat. Acomodà lo Palàcio a la part de la Seu. Fou molt caritatiu; féu moltes cosas pias.

Lo dit bisbat, per sa renúncia, fou donat al il·lustríssim don Gavino, vicari general que era en Madrid.

Est any, Nostre Rey (que Déu guard) Carlos 3, anà (a) Alger, ab una gran armada marítima y tropas. Desembarcaren en terra, envestiren, però, per la gran multitud de moros y cavalleria, fou precís aver-se de tornar a embarcar.

Est any en est Penadès se tingué una cullita molt curta de gra y vi per causa de la sequedat y fret tardà, però al últim del any, per mar, vingué gran abundància de blat.

Nota que est any se redificà lo corull del campanar de la iglésia per estar molt enderrocat a la part de mitg die per causa de un llamp que-i tocà al setembre, cosa de tres anys, que estava per càurer. Ab tan, que altres dos vegadas també y tocà y se redificà per causa de aver-i tocat llams.

/Darrer full sense numerar (r.) després f. 156

Nota que est any 1775 se acomodà lo corull del campanar que de la part del mitg dia lo derrotà una centella. Y jo, Joseph Anton Soler, ho he vist, per dit motiu, acomodar tres vegadas. Pues est any lo volían tràurer lo corull, per lo gran gasto costà y per la ruïna amenasava tragneren lo Àngel per acomodar-lo, que estava tot trepat de forats de balas y altres. Ab tan, que dins los ausells y tenían nius. Lo he vist en terra; és de aram. Y la vigília del Corpus, a las 12 hores del mitgdia, die 15 de juny, s'i tornà lo Àngell, mantenint-lo al mig una gran agulla de ferro y un gros dau de bronse, lo qual se trobava tort, per motiu que sis o set anys antes, a mitg juny, féu un grandíssim vent de ponent que se estava mirant com lo arrencava y lo feia càurer.

En 1781 tornà altre vegada al maig altre centella a derrotar una cantonada del corull del campanar.

Publicat a Acción Católica (30-IX-1950 i 7-X-1950).

1778

Notari: Josep Anton SOLER

Signatura: P. XVIII-71-2

/Darrer full de l'índex (v.)

Memòria

Se esdevingué lo cas, com passant per lo lloch dels Monjos, en lo desembre de 1778, lo excel·lentíssim senyor duch de Medina Sidònia, Grande de España, caigué malalt en lo ostal que de nou se fabricà sobre la Riera, anant ab gran comitiva. Al qual, después de aver-se-li fets molts remeis, morí lo die sis, dia dels Reis, en dit ostal, que, segons se deia, decendia de reis dit senyor. Después de sa mort tocaren las campanas de la iglésia de esta vila nit y dia, cada hora fèian un toch. Lo

dia vuyt de dit mes de janer a la tarde, cerca las tres horas, arribà en esta vila, fent pausa un poc més avall del ort del convent de Sant Francesch, lo qual fou associat per tota la sua família, esperant lo cadàver la Reverent Comunitat de esta vila ab creu alta, tots los religiosos(os) de esta vila dels convents de Sant Francesch, Santíssima Trinitat y Pares Caputxins, junt ab los músichs de esta vila, avent donat a cada un dels preberes, religiosos y demás un siri blanch de mitja lliure de cera. Tota la sua familia, [de] majordoms, secretari, los sa- /*primer full sense numerar* (r.) cerdots lo acompanyaren, y criats y demás que anaven a cavall portaven tots una atxa ensesa y casi cap a terra; per més grandesa la fèian cremar. En lo qual camí y demás carrers de la vila s'i trobava un grandíssim fanch. Se continuà la professó portant lo diffunt alt y descarat en companyia de tot lo clero y ditas religions, anant al detràs lo cavaller corregidor don Pedro Valenciano y todas las personas més visibles de la vila en sa companyia: burgesos, cavallers, gaudins y demás, quals foren convidats per lo dit senyor corregidor; passant per los carrers de la Cort, Sant Joan, de la Pa[u]lma, Parellada, de la Font, dels Ferrers, Plaça Major y dels Càntirs. Y al arribar a la iglésia posaren lo cadàver al capdemunt de un gran túmol que era posat dins de una caixa de plom, en lo qual túmol cremàvan cerca de 50 atxas y molts siris. Y a cada altar de la iglésia cremàvan 4 ciris de mitja lliura. Y luego, tot lo clero y religions comensaren a cantar vespres de diffunts ab tota solemnitat ab la música; y esto sols se féu en dit dia. Lo endemà, die 9 del corrent, al matí, comensaren tots los dits preberes y religiosos a celebrar missas en la iglésia per lo diffunt, que era diumenge, al punt de las nou horas comensaren tots a cantar lo offici dels diffunts, cremant todas las atxas (i) ciris avia en lo túmol y en las capellas ab tota solemnitat, donant també a todas las ditas personas més visibles de la vila una candela de cera blanca que valia més de 8 diners. Y en acabar-se ne donaven de altres. Y axí mateix a tot lo dit clero y religiosos, e axí mateix, també, per anar a offerir. Y en aver-se acabat dit offici de diffunts y la missa solemne ab músicas, muntà el púl- /*primer full sense numerar* (v.) *després de l'índex* vit lo pare Anton Oller, ex diffinidor y guardià del convent de Sant Francesch de esta vila, lo qual digué la oració fúnebre per lo diffunt, exposant sas virtuts y excel·lències de sa casa. Y acabada que fou se li féu absoluta general, que éran cerca las dos de la tarde. Era tan gran lo concurs de la gent en la iglésia que no y cabia, y las casas plenas de gent forastera. Lo dit diffunt fou depositat en la sepultura dels capellans que ans era y se anomenava la Minerva Vella, que és devant lo portal Major de la Iglésia, detràs del cor. Después vuyt dias seguits se li feren los funerals en la iglésia, cantant en dits dias y asistent-i sols lo clero de la Comunitat, cantant lo nocturno ab música y lo offici de diffunts ab tota solemnitat, y demás dits de la vila, donant a tots los concurrents una candela [dita] blanca; y en dit túmol y avia tres altars fent tres caras, y quant se cantava [sem] se deia missas, la una después del altre en tots los dits dies.

Traduït parcialment al castellà a Acció Catòlica (6-I-1945).

En est any 1780 és estada la cullita en esta vila molt curta, y a tot lo Penadès, per la falta de aigua y las grans fredors ha fetas en tot lo mes de abril.

En dit any, die 10 de juliol, ha fetas moltas predregades, que casi no axia núbol que no donàs pedra; pues en tot lo pla del Penadès casi no han quedat sis tèrmens que no hàjan estat ben batuts de ella, pues en tot lo terme de esta vila, menos que fou poch a Sant Pau, Colomer y poch de la Pelagrina, lo demés de tot lo terme ho trinjà tot la pedra, sens quedar raïms per penjar, ni menjar (i) les redoltes rompudas, que no se avia vist cosa igual de tots los vells. Agafà la pedra fins tot lo terme de Sant Culgat, Avinyonet, Olesa, Sant Pere Molanta, Moja, Sant Miquel, Santa Margarida, Bleda, Castellví, y desde lo Ortigós fins al Vandrell y Barà, Santa Oliva y parts, que tot quedà trinxat com en esta vila. Fou tot en un matex dia.

/Segon full sense numerar (r.) després de l'índex

Est any 1780 lo doctor Cayetano Janer, fill de esta villa, ha obtingut la gràcia del Rey, de cabiscol de la Santa Iglésia cathedral de Girona, dignitat de ella qual val molt. Que antes obtenia la cabiscolia de la cathedral de Barcelona, y ans era canonge de la dita cathedral de Girona, qual se li fou presentat per la universitat de Cervera que li tocava de torn com cathedràtich que era de ella més antich y de cànon. Lo qual tingué un dexeble que se deia Esteva Vilanova, fill de Olot y de pares humils, que primer fou canonge y ardiaca de la cathedral de Barcelona per conjuntoria que li féu lo senyor Ardiaca Milans, fou vicari general de est bisbat del qual fou promogut bisbe del bisbat de Jaca, y después fou també promogut al bisbat de Taraçona, tot en Aragó, al qual morí.

Publicat a Acción Católica (30-IX-1950).